2008

Länsförsäkringar
Sak Försäkrings AB
Årsredovisning

Innehåll

2008 i korthet.....3
Förvaltningsberättelse 4
Femårsöversikt 13
Finansiella rapporter 14
Resultaträkning 15
Resultatanalys..... 16
Balansräkning 17
Sammanställning över förändring i eget kapital 18
Kassaflödesanalys..... 18
Noter till de finansiella rapporterna 19
Förslag till vinstdisposition 41
Revisionsberättelse 42
Styrelse och revisorer 43
Koncernschema..... 43

Länsförsäkringsgruppen
De 24 länsförsäkringsbolagen och de gemensamma bolagen i samverkan.

Länsförsäkringar
Länsförsäkringar är ett kommunikativt begrepp som används i intern och extern kommunikation som benämning på hela länsförsäkringsgruppen.

Länsförsäkringsbolag
24 lokala, självständiga och kundägda försäkringsbolag. Bedriver bank- och försäkringsverksamhet inom visst geografiskt område. Svarar för all kundkontakt inom respektive verksamhetsområde.

Länsförsäkringar AB
Länsförsäkringsbolagen äger Länsförsäkringar AB, som genom dotterbolag bedriver verksamhet inom bland annat sak-, liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, återförsäkring, hälsa- och specialförsäkring samt djurförsäkring. En annan huvuduppgift är att ge service till länsförsäkringsbolagen och svara för länsförsäkringsgruppens gemensamma strategiska utvecklingsverksamhet.

Länsförsäkringar Liv*
Bedriver traditionell livförsäkringsrörelse och genom Länsförsäkringar Fondliv, livförsäkringsrörelse med fondanknytning. Verksamheten bedrivs enligt ömsesidiga principer, varför resultatet inte konsolideras i Länsförsäkringar AB, utan i sin helhet tillfaller kunderna.

Länsförsäkringar Bank*
Bedriver bankrörelse och erbjuder privatpersoner och lantbrukare prisvärda tjänster på bankområdet.

Länsförsäkringar Sak*
Bedriver Länsförsäkringar AB-koncernens sakförsäkringsrörelse, med verksamhet inom sjukvårds-, olycksfalls-, viss trafik- och ansvarsförsäkring, transportförsäkring, rikskunder inom företagsmotor samt producentansvarsförsäkring. Hanterar även länsförsäkringsgruppens interna och externa återförsäkring.

Länsförsäkringar International
Dotterbolag till Länsförsäkringar Sak som ansvarar för etableringen av sakförsäkringsverksamhet i Lettland och Litauen. Första kvartalet 2008 etablerades två filialer; Nordicia Apdrošināšana i Riga och Nordica Draudimas i Villnius. Inledningsvis erbjuds hem- och villahemförsäkring. Under det första halvåret introduceras även kasko- och trafikförsäkring.

Agria Djurförsäkring
Försäkringsgivare för djur- och grödaförsäkring.

Länsförsäkringar Mäklarservice
Erbjuder genom regionala mäklardiskar ett enhetligt uppträdande och en förstärkt service till mäklare.

Humlegården
Fastighetsbolag med innehavet koncentrerat till stockholmsmarknaden.

Wasa Försäkring Run-Off
Arbetar med aktiva avslut av avvecklingsportföljer, främst internationell återförsäkring.

Länshem
Fastighetsförmedling är Länsförsäkringars fastighetsmäklarföretag som erbjuder kunderna helhetslösningar i samband med bostadsaffärer.

* Oavsett om det gäller livförsäkring, sakförsäkring eller banktjänster sker alla kundkontakter genom de lokala länsförsäkringsbolagen.

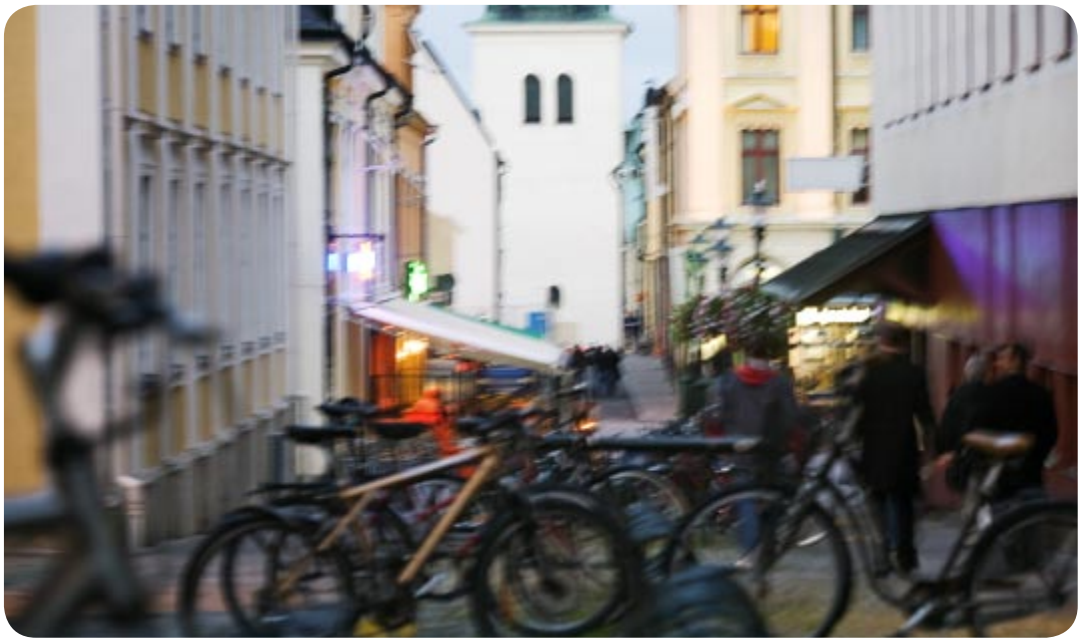

2008 i korthet

- Årets resultat före bokslutsdispositioner och skatt blev –2 807 (1 045) Mkr. Det försäkringstekniska resultatet uppgick till 309 (231) Mkr.
- Totalavkastning på placeringstillgångar uppgick till –13,3 (8,4) procent. Genomsnittligt totalavkastning på placeringstillgångar för de senast fem åren är 3,5 procent.
- Fortsatt satsning inom marknaden för hälsaprodukter. Länsförsäkringsgruppen är marknadsledande inom sjukvårdsförsäkringar i Sverige med en marknadsandel på över 35 procent.
- Under året förvärvades försäkringsbestånd inom gruppsjuk och gruppolycksfall från Lantbrukarnas Riksförbund (LRF).
- Försäkringsaktiebolaget Agria samt dess dotterbolag förvärvades under december från Länsförsäkringar AB.
- Den 17 januari erhölls koncession för försäkringsverksamhet i Lettland och Litauen.

Rating
Rating påverkar både Länsförsäkringar Saks möjlighet att teckna mottagen återförsäkring och direktaffär mot stora företag såväl som Länsförsäkringar AB-koncernens kostnader för finansiering på den internationella kapitalmarknaden. Ju högre rating desto större möjlighet att teckna mottagen återförsäkring samt lägre finansieringskostnader. Till varje rating är en prognos knuten. Prognosen anger om den aktuella ratingen är positiv, stabil eller negativ. Länsförsäkringar Sak har per oktober 2008 A/Stable av Standard & Poor`s och A2/Stable av Moody´s.

Förvaltnings-berättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (publ), 502010-9681, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2008. Bolaget har sitt säte i Stockholm.

Koncernredovisning har inte upprättats med hänvisning till ÅRL 7 kap 2§ eftersom bolaget och dess dotterbolag omfattas av koncernredovisningen för Länsförsäkringar AB (publ), 556549-7020. Sifferuppgifter inom parentes avser föregående år.

Ägarförhållande

Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (publ) (nedan Länsförsäkringar Sak) ägs till 100 procent av Länsförsäkringar AB (publ), organisationsnummer 556549-7020, som ägs av 24 länsförsäkringsbolag tillsammans med 14 socken- och häradsbolag.

Organisation

Länsförsäkringar Sak är moderbolag till Länsförsäkringar Grupplivförsäkringsaktiebolag, Länsförsäkringar Sak Fastighets AB, handelsbolaget Utile Dulci 2, Länsförsäkringar International Försäkrings AB, Länsförsäkringar International AB, Länsförsäkringar EFEL Skadeförsäkring AB, Länsförsäkringar EFEL Livförsäkrings AB samt till Försäkringsaktiebolaget Agria.

Verksamhet

Länsförsäkringar Sak bedriver verksamhet inom sakförsäkring. Merparten av sakförsäkring i länsförsäkringsgruppen tecknas i de lokala länsförsäkringsbolagen med lokal koncession.

Affär tecknades under 2008 inom områdena sjukvård, olycksfall, återvinning, transport, ansvar och viss egendomsförsäkring. Dessutom erbjuds försäkringsskydd för rikstäckande kunder inom företagsmotor (trafik- och motorfordonsförsäkring). Bolaget hanterar även länsförsäkringsgruppens interna och externa återförsäkring samt tecknar mottagen internationell återförsäkring.

Avsättning för inträffade skador för trafikförsäkring tecknad fram till och med 2003 avvecklas av Länsförsäkringar Sak. Från 2004 tecknas denna affär i de lokala länsförsäkringsbolagen.

Vidare har Länsförsäkringar Sak bedrivit utvecklings- och serviceverksamhet för länsförsäkringsbolagen inom produktutveckling, IT, koncept och processer. Från och med 2009 kommer denna del av Länsförsäkringar Saks verksamhet att bedrivas i moderbolaget Länsförsäkringar AB.

Marknadsutveckling sakförsäkring

Den totala sakförsäkringsmarknaden i Sverige mätt i inbetalda premier minskade något under 2008. Minskningen som bland annat ses inom företags- och fastighetsförsäkring beror delvis på stark priskonkurrens under året, men också på att allt fler stora företag och kommuner väljer captivelösningar eller försäkringar i utländska bolag. Antalet försäkringar har minskat något sedan föregående år, vilket kan vara en följd av finanskrisen och att rörligheten på marknaden är fortsatt stor. Konkurrensen på marknaden ökar från banker som erbjuder sakförsäkring och fortfarande råder en tydlig konkurrens från små traditionella sakförsäkringsbolag, helt nya aktörer och utländska bolag.

Länsförsäkringsgruppens totala marknadsandel mätt som inbetald premie har fortsatt att vara stabil under 2008. Marknadsandelen ökade något från 29,4 till 29,6 procent. Inom hemförsäkring har tillväxten varit god och även inom motorförsäkring har både bestånd och marknadsandelar ökat. Inom företagsförsäkring har länsförsäkringsgruppen ytterligare förstärkt sin position under året.

Länsförsäkringsgruppen är marknadsledande även inom sjuk- och olycksfallsförsäkring med över 35 procent i marknadsandel.

Trots en ökad konkurrens visar Svenskt Kvalitetsindex att Länsförsäkringar fortsätter att vara ett av försäk-

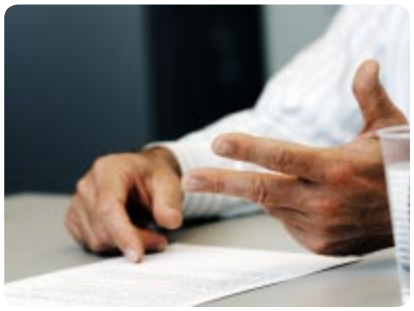

ringsbolagen i toppen när det gäller att ha de mest nöjda kunderna inom sakförsäkring. Att Länsförsäkringar behåller en topplacering även under 2008 beror framförallt på fortsatt höga betyg från kunderna avseende service. Närheten till kunderna, förmågan att hitta flexibla lösningar och den snabba och obyråkratiska skadereglerings en är en del av förklaringen till framgången.

Inom sjukvårdsförsäkring har länsförsäkringsgruppen marknadens högsta kundnöjdheten enligt Svenskt Kvalitetsindex. En av anledningarna till den höga kundnöjdhet är att länsförsäkringsgruppen erbjuder marknadens största och bredaste nätverk av vårdgivare vilket har visat sig vara en stark konkurrensfördel. Under 2008 har nätverket breddats och utökats med flera specialistkliniker inom exempelvis cancervård och ryggbehandling. Att Länsförsäkringar också är det enda bolag som kan erbjuda en helhetslösning med bank, liv- och sakförsäkring under samma varumärke bidrar ytterligare till kundnöjdheten.

Väsentliga händelser under 2008

Förvärv

Den 1 juli förvärvade Länsförsäkringar Sak försäkringsverksamhet från Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) i form av två bolag, Länsförsäkringar EFEL Skadeförsäkring AB och Länsförsäkringar EFEL Livförsäkring AB. Den försäkringsverksamhet som förvärvats består av individuella försäkringar och gruppförsäkringar inom liv-, sjuk- och olycksfall och satsningen är ett led i den fortsatta tillväxtstrategin. Det fördjupade samarbetet med LRF ger ökad kunskap om lantbruksmarknaden i Sverige och förutsättningar att i ett tidigt skede se kundernas behov och utveckla nya försäkringslösningar.

Den 4 december förvärvade Länsförsäkringar Sak bolaget Försäkringsaktiebolaget Agria samt dess dotter-bolag från Länsförsäkringar AB. Koncernen förvärvades till substansvärdet.

Etablering i Baltikum

Den 17 januari erhöll Länsförsäkringar International Försäkringsaktiebolag koncession. Den första försäkringen såldes i början av 2008 och nu säljs försäkringar till privatpersoner inom områdena hem, villa, lösöre, fritidshus och motor (trafik och kasko). Förväntningarna är att ta mellan 5 och 7 procent av marknaden inom en femårsperiod.

Förändring av verksamhet för att uppnå ökad konkurrenskraft

Under hösten har Länsförsäkringar AB med dotterbolag renodlat sina tre uppdrag för ägarna, de 24 länsförsäkringsbolagen. Uppdragen består i att bedriva gemensamma affärer inom bank och försäkring, bedriva utvecklingsarbete och sköta service på områden som ger skalfördelar och effektivitet. Resultatet av förändringsarbetet är att Länsförsäkringar ABs organisation renodlas kring tre affärsenheter för Sakförsäkring, Livförsäkring och Bank samt tre stödenheter för utveckling, IT och Service. Bemanningsarbetet i den nya organisationen slutförhandlades i december vilket innebar att cirka 250 medarbetare (varav 73 medarbetare i Länsförsäkringar Sak) inte har en plats i den nya organisationen. Ett flertal av dem som slutar går i avtalspension eller har valt frivillighetserbjudande om att sluta. Övriga som blivit övertaliga erbjuds att arbeta i den särskilt tillsatta Resursorganisationen där de får professionellt stöd för att hitta nya arbeten. Resultatet för 2008 i Länsförsäkringar Sak har belastats med omstruktureringskostnader på 128 Mkr.

Händelser efter balansdagen
Inga väsentliga händelser efter balansdagen.

Verksamhetsutveckling och framtida satsning
I januari 2009 har Länsförsäkringar Saks verksamhet förändrats i och med tidigare beskriven omorganisation. Verksamheten har renodlats till sak- och återförsäkringsverksamhet. Service och utvecklingsverksamhet ingår från och med den 1 januari i moderbolaget Länsförsäkringar ABs serviceverksamhet.

En fortsatt utmaning är att möta den hårdnande konkurrensen, inte minst från några av de stora bankerna som satsar på sakförsäkringsområdet. Ett fortsatt fokus mot helkunder är viktigt.

Länsförsäkringsgruppen är marknadsledande inom sjukvårdsförsäkring i Sverige med en marknadsandel på över 35 procent och över 130 000 kunder. Under senare år har affären vuxit kraftigt då allt fler företag ser fördelen med att teckna en sjukvårdsförsäkring åt alla sina anställda. På så sätt minskar de sjukfrånvaron och förbättrar produktiviteten.

Försäljningen av sjukvårdsförsäkringar fortsatte att gå bra under 2008 trots börsnedgång och försämrade konjunkturutsikter. En faktor som påverkat försäljningen positivt var regeringens förändringar i sjukförsäkringen med införandet av den så kallade rehabiliteringskedjan från 1 juli. De nya reglerna ökar kraven på både arbetstagare och arbetsgivare i samband med sjukskrivningar. Det finns fortfarande en stor okunskap om vad de nya reglerna innebär. Enligt en undersökning som Länsförsäkringar genomförde i september 2007 saknar drygt 7 av 10 företag och 9 av 10 privatpersoner kunskap om vad de nya reglerna i rehabiliteringskedjan innebär. Länsförsäkringars rehabiliteringsförsäkring är ett komplement till sjukvårdsförsäkringen och de nya reglerna skapar en ökad efterfrågan bland företagare för denna typ av skydd.

Inom miljöområdet har arbetet med återvinningsförsäkring fortsatt under året. De flesta länsförsäkringsbolagen har lanserat en utvidgad lantbruksförsäkring som inkluderar en återvinningsförsäkring. Lantbrukskunderna får en lösning som på ett enkelt, kostnadseffektivt och miljömässigt sätt hjälper till att lösa ett viktigt problem i form av restprodukter i lantbruket.

En av länsförsäkringsgruppens och försäkringsbranschens stora frågor är de förändringar som föreslagits i trafikförsäkringen. På grund av utredningens komplexitet har en förlängd utredningstid begärts till den 15 juni 2009. Länsförsäkringsgruppen följer utvecklingen för att kunna påverka och hitta bästa möjliga lösning för kunderna.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer
Länsförsäkringar Saks största riskexponeringar bedöms vara placeringstillgångar och åtaganden inom trafikförsäkring, från och med 2008 ska skadelivräntereserven i den nuvärdesberäkning av framtida betalningsflöden som görs, löpande anpassas till aktuell marknadsränta. Se vidare not 2 Risk och riskhantering.

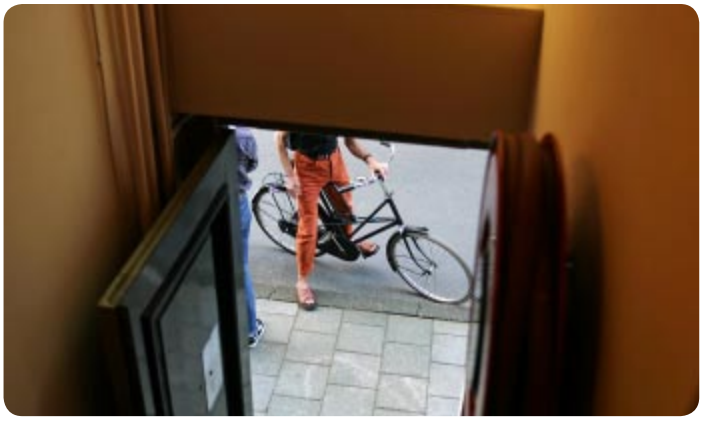

Kapitalförvaltning i Länsförsäkringar Sak

Länsförsäkringar Sak ska skapa en stabil avkastning på placeringstillgångarna i bolaget för att uppnå en god lönsamhet samt att säkerställa att kapitalbasen är tillräcklig i förhållande till riskerna.

Detta för att med hög säkerhet garantera utfästelser som gjorts mot kunder. Detta uppnås genom en effektiv och konkurrenskraftig förvaltningsmodell med hänsyn till risknivån.

Utveckling

Länsförsäkringar Sak arbetar enligt en förvaltningsmodell med ökat fokus på totalavkastning. Strategin innebär att minska aktiva förvaltningsmandat på marknader som är breda, genomlysta och effektiva för att istället införa passiva, enkla och mer kostnadseffektiva lösningar för att ta marknadsexponering. Detta kompletteras med att ta aktiv risk där det bedöms att förvaltare har goda möjligheter att skapa överavkastning, både avseende mindre effektiva noterade och icke noterade marknader. Under 2008 utsattes förvaltningsmodellen för svåra påfrestningar genom den finansiella kris som rasade, den värsta kris på flera decennier. Effekten på bolagets finansiella nyckeltal har inneburit nödvändighet att minska riskerna i portföljen väsentligt under 2008.

Risknivån

Länsförsäkringar Sak exponerar sig för flera olika typer av risk. I skadeförsäkringsverksamheten kan försäkringsrisken delas in i tre riskområden, premierisk, reservrisk och katastrofrisk. Bolagets resultat styrs till stor del av hur bra avkastningen varit i kapitalförvaltningen, vilket medför att det är viktigt att följa och hantera marknadsriskerna.

För ytterligare kommentarer kring riskhantering, se Not 2, Risk och riskhantering.

Förvaltningsmodell

Länsförsäkringar Saks portföljkonstruktion avseende marknadsexponering fokuserar på att välja vilken tillgångsfördelning som eftersträvas i portföljerna. Vidare har stor vikt lagts vid hur önskvärd marknadsexponering nås. Kapitalförvaltningen har stor kompetens att använda andra effektiva lösningar för att erhålla passiv marknadsexponering än via traditionella förvaltningsmandat. Detta kan till exempel ske via olika derivatinstrument, vilket skapar mervärde både genom lägre förvaltningskostnader och genom förenklad administrativ hantering av affärerna. Ett aktivt arbete görs för att skydda portföljerna gentemot olika typer av risker. Detta sammantaget ger en portföljkonstruktion som skapar handlingsutrymme att ta de marknadsexponeringar som bedöms som lämpliga. Detta innebär att Länsförsäkringar Sak har en portföljhantering som skapar ett snabbare agerande på förändrade marknadsförutsättningar till en lägre förvaltningskostnad.

Organisation och styrning

Länsförsäkringar Saks styrelse fastställer policies och instruktioner avse-

ende förvaltningen av placeringstillgångar. Detta innebär bland annat att kontinuerligt hålla sig informerad om verksamhetens utveckling och vid icke tillfredsställande utveckling besluta om korrigeringsåtgärder.

Den koncerngemensamma enheten Kapitalförvaltning inom Länsförsäkringar AB har i uppdrag att sköta kapitalförvaltningen för Länsförsäkringar Sak. I uppdraget ingår att ansvara för att utarbeta förslag till strategisk allokering, föreslå förvaltningsupplägg samt efter beslut i styrelsen ansvara för implementering och uppföljning av fattade beslut.

Kapitalförvaltningen definierar uppdragen till aktiva förvaltare med tydliga risknivåer och avkastningskrav. Förvaltarnas uppgift är att skapa bästa möjliga avkastning givet de ramar och riktlinjer de har erhållit. Detta kan innebära att förvaltarna väljer att ha en sammansättning av aktier som avviker från de jämförelseindex som gäller för portföljen. En stor del av aktieportföljen är indexförvaltning vilket betyder att förvaltaren inte avviker från jämförelseindex.

De externa förvaltningsuppdragen utvärderas av Kapitalförvaltningen som regelbundet analyserar förvaltarna och förvaltningsresultaten. Länsförsäkringar Sak arbetar med ett flertal externa förvaltare.

Miljö

Miljöarbetet är en viktig del av Länsförsäkringar Saks verksamhet och det baseras på en med länsförsäkringsbolagen gemensam miljöpolicy. Policyn innebär att miljöhänsyn ska tas i de beslut som fattas och de handlingar som utförs, så att miljöpåverkan minskas genom ständiga förbättringar. Vidare poängterar miljöpolicyn vikten av kompetensutveckling och av att påverka kunder och leverantörer att bidra till en hållbar utveckling i samhället.

Länsförsäkringar Sak har sedan fem år ett miljöledningssystem som är certifierat enligt ISO 14001. Det innebär en garanti för ett systematiskt miljöarbete där miljöpåverkan ständigt måste minskas vilket ställer stora krav på erfarenhetsutbyte och fortbildning. Certifieringen upprätthålls genom kontinuerliga granskningar av certifieringsbolaget SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut.

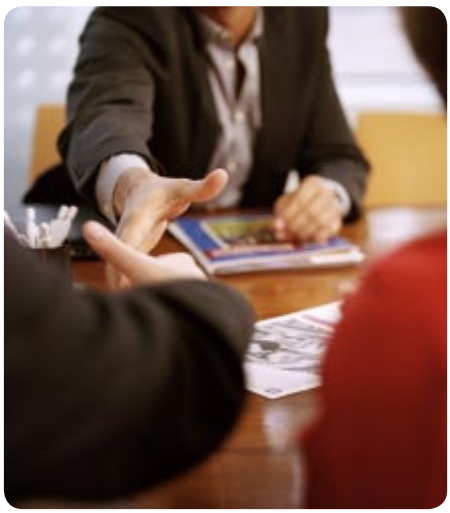

Medarbetare

I syfte att stärka konkurrenskraften och sänka kostnaderna har ett omfattande förändringsarbete skett under hösten 2008 i det gemensamt ägda Länsförsäkringar AB. Åtgärderna ska stärka erbjudandet till kund för att snabbare realisera Länsförsäkringars tillväxtstrategier. Som ett led i arbetet med att sänka kostnaderna har personalreduceringar skett med cirka 20 procent. Företagets behov av rätt kompetens har varit helt avgörande i all tillsättning till den nya organisationen som trädde i kraft 1 januari 2009. För övertaliga medarbetare har Länsförsäkringar ABs utgångspunkt varit, precis som vid tidigare personalminskningar, att ta ansvar för och hjälpa medarbetarna till en ny lösning. Denna har bestått av tre delar:

1. Ett utvecklingsprogram i Resursorganisationen i syfte att ge stöd, utveckling och möjlighet till framtida lösningar. Inriktningen är att finna olika vägar och alternativ för att utifrån den egna kompetensen finna ett nytt arbete.
2. Ekonomiskt stöd i form av ett frivillighetserbjudande baserat på uppnådd anställningstid samt ålder per 31 december 2008.
3. Ett pensionserbjudande för medarbetare som per den 31 december 2008 är 60 år eller äldre.

I Länsförsäkringar Sak har 73 medarbetare lämnat bolaget i samband med ovan beskrivna förändringsarbete. Vidare har ett antal medarbetare flyttat sin anställning mellan bolag inom Länsförsäkringar AB koncernen.

Inom Länsförsäkringar Sak är affärsplanering en process som genomförs varje år och involverar merparten av alla medarbetare. I utvecklingssamtalet, som är ett årligt planerings- och målsamtal formuleras tydliga och individuella mål för medarbetaren med utgångspunkt från affärsplaneringens handlingsplaner. Som en dokumentation av utvecklingssamtalet upprättas ett individuellt målkontrakt för varje medarbetare.

En ekonomisk stimulans, målersättning, utbetalas när Länsförsäkringar Sak samt moderbolaget Länsförsäkringar AB levererar i enlighet med övergripande mål och medarbetarens prestation enligt de individuella målen i målkontraktet. Modellen för målersättning omfattar samtliga tillsvidare anställda som inte omfattas av individuellt bonusprogram. Maximalt belopp för målersättning beslutas av styrelsen baserat på rörelseresultatet för Länsförsäkringar Sak.

Inom Länsförsäkringar Sak genomförs årligen en medarbetarundersökning EMI (Engagerad Medarbetar Index). Resultatet av medarbetarundersökningen blev som helhet 77,1 procent vilket är ungefär samma resultat som i fjol. Svarsfrekvensen på medarbetarundersökningen var 89 procent. Ny mätmetod och arbetssätt införs i samband med ny organisationsstruktur.

Sjukfrånvaron var för år 2008 2,9 procent vilket var samma nivå som för 2007. Det systematiska hälsoprogrammet med åtgärdsplaner på både organisations- och individnivå utifrån hälso- och arbetsprofiler, förebyggande rehabiliteringar och samtal runt hälsa i utvecklingssamtalet ger resultat bland annat med låg sjukfrånvaro som följd. Långtidsfrisk har gått från 71,9 procent för 2007 till 73,3 procent för 2008.

Alla medarbetare inom Länsförsäkringar Sak har en sjukvårdförsäkring som löneförmån.

Resultat och ekonomisk ställning

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick under 2008 till –2 807 (1 045) Mkr. Försäkringsrörelsens resultat uppgick till 309 (231) Mkr och återstående kapitalavkastning till –3 116 (814) Mkr (se vidare Finansrörelsens resultat).

Försäkringsrörelsens resultat

Premieintäkten efter avgiven återförsäkring har ökat med 10 procent jämfört med föregående år och uppgick till 1 473 (1 340) Mkr. Ökningen förklaras främst av högre volymer för produkter inom sjukvårdsförsäkring.

Under 2008 har affär tecknats inom områdena sjukvård, olycksfall, transport, ansvar och viss egendomsförsäkring, rikstäckande kunder inom företagsmotor (trafik- och motorfordonsförsäkring) mottagen återförsäkring samt återvinningsförsäkring.

Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring uppgick till 1 156 (1 094) Mkr, vilket ger en skadeprocent på 78 (82).

Skadeprocenten har liksom föregående år påverkats positivt av avvecklingsresultatet på tidigare årgångar. Skadeutfallet har genomgående varit gynnsamt under året. Merparten av trafikaffär tecknas sedan 2004 av de lokala länsförsäkringsbolagen. Avsättning för inträffade skador för trafikaffär tecknad fram till och med 2003 avvecklas inom Länsförsäkringar Sak.

Under december 2008 har Länsförsäkringar Sak tecknat avtal med 24 länsförsäkringsbolag avseende skadereglering av personskador inom trafikförsäkring i avveckling.

Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring (brutto), ökade med 7 Mkr och försäkringstekniska avsättningar för egen räkning minskade med 165 Mkr. Ökningen i avsättning brutto förklaras av uppbyggnad av länsförsäkringsgruppens gemensamma återförsäkringslösning samt en växande affär inom hälsa. Minskningen i avsättning för egen räkning beror på avveckling av avsättning för inträffade skador i trafikförsäkring (avvecklingsaffär).

Reservavvecklingsresultatet, som kan sägas vara ett kort periodiskt mått på kvaliteten på avsättningen för inträffade skador, uppgår till 205 (166) Mkr brutto eller drygt 1 procent av avsättningen vid årets ingång för inträffade skador. Avvecklingsresultatet är främst hänförligt till företags- och fastighetsförsäkring, transportförsäkring och sjuk- och olycksfallsförsäkring.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen uppgick till 464 (383) Mkr. För trafikförsäkringen, som även fortsatt är den verksamhetsgren med störst försäkringstekniska avsättningar och därmed störst kapitalavkastning, har räntesatsen 3,5 (3,0) procent använts.

Försäkringsrörelsen visar en god lönsamhet, men totalkostnadsprocenten har historiskt haft och har fortfarande en hög nivå, då inslaget i verksamheten av affär med lång ansvarstid är stort. Detta innebär att den kapitalavkastning som överförs till försäkringsrörelsen är relativt hög jämfört med premieintäkt efter avgiven återförsäkring.

Driftskostnaderna har ökat jämfört med föregående år och uppgick till 478 (406) Mkr. Driftskostnadsprocenten har ökat till 32 (30). Årets resultat har belastats med fortsatta kostnader för etablering i Lettland och Litauen samt kostnader i samband med Länsförsäkringar AB-koncernens omstrukturering.

Trafikförsäkring är även fortsatt en stor verksamhetsgren och redovisar en vinst på 239 (150) Mkr. Resultatet uppkommer dels i den avvecklingsaffär som beskrivs ovan, dels i affär för rikstäckande motorfordonsförsäkring, vilken även delvis fortsättningsvis tecknas inom Länsförsäkringar Sak.

Mottagen återförsäkring består av aktiv återförsäkringsaffär samt affär under avveckling och har under året genererat ett positivt resultat. Länsförsäkringsgruppen har under året haft mycket få storskador. Den positiva skadebilden har stärkt upphandlingen av återförsäkring inför 2009 och priserna för extern återförsäkring har höjts marginellt.

Resultatet av den internationellt mottagna affären är fortfarande bra och marknadsläget har förbättrats.

Samtliga försäkringsgrenar förutom motorfordon och direktförsäkring utländska risker visar positivt resultat. Försäkringsgrenen motorfordon har belastats med kostnader för nivåtillägg och direktförsäkring utländska risker avser kostnader för etablering i Baltikum.

Finansrörelsens resultat

Placeringstillgångarnas (exklusive aktier och andelar i koncernföretag) marknadsvärde uppgick till 13 384 (18 528) Mkr vid årsskiftet och fördelningen mellan olika tillgångsslag framgår av nedanstående tabell. Totalav-

kastningsprocenten för 2008 var –13,3 (8,4) procent medan femårsgenomsnittet uppgår till 3,5 (7,3) procent. Räntebärande tillgångar har en avkastning om totalt 3,2 (4,1) procent och aktier har avkastat –44,6 (16,8) procent.

Fastigheter har en avkastning om totalt 3,0 (8,6) procent. I totalavkastningen ingår förändring av övervärden på fastigheter i koncernbolag. Dessa övervärden ingår inte i kapitalavkastningen i resultaträkningen.

Konsolidering

Konsolideringskapitalet minskade under året och uppgick till 2 061 (4 852) Mkr. Konsolideringsgraden minskade till 129 (364) procent.

Personal, löner och ersättningar

Upplysningar om medelantal anställda och löner och ersättningar samt uppgifter om lön och andra ersättningar till företagsledningen lämnas i not 34 Anställda och personalkostnader. Uppgifter om sjukfrånvaro och könsfördelning i företagsledningen finns i samma not.

Byte av redovisningsprincip

Enligt Finansinspektionens (FI) föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar (FFFS 2008:23) har ingående balans för avsättningen för skadelivräntor räknats om. Då detta är ett byte av redovisningsprincip har effekten 38 Mkr redovisats direkt mot eget kapital.

Förslag till vinstdisposition

Förslag till vinstdisposition finns på sidan 41. Resultatet av årets verksamhet och bolagets ställning den 31 december 2008 framgår av efterföljande resultat- och balansräkning och därtill bifogade noter.

FÖRDELNING AV PLACERINGSTILLGÅNGAR, LÄNSFÖRSÄKRINGAR SAK (INKLUDERAR FASTIGHETER I KONCERNBOLAG)

Belopp i Mkr Placeringar	Marknadsvärde 2008-01-01	%	Marknadsvärde 2008-12-31	%
Räntebärande	7 468	40,3	10 291	76,9
Aktier och förändring av strategiska innehav	8 321	44,9	497	3,7
Fastigheter	2 739	14,8	2 601	19,4
Summa	**18 528**	**100**	**13 384**	**100**

KÖR SAKTA!
Barn, hund, häst &
gamla tanter
på vägen!

Femårsöversikt

RESULTAT, Mkr	2004	2005	2006	2007	2008
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)	2 260	1 045	1 158	1 340	1 473
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	475	391	368	383	464
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	–2 134	–932	–916	–1 094	–1 156
Driftskostnader	–357	–233	–333	–406	–478
Övriga intäkter och kostnader	–	–	–	7	6
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	**244**	**271**	**277**	**231**	**309**
Återstående kapitalavkastning	396	1 585	314	814	–3 116
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	**641**	**1 856**	**591**	**1 045**	**–2 807**
Årets resultat	**747**	**1 621**	**457**	**577**	**–1 800**
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)					
Skadeförsäkring	1 137	1 073	1 148	1 332	1 601
EKONOMISK STÄLLNING, Mkr					
Placeringstillgångar	16 416	17 312	16 564	16 721	13 326
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	13 221	12 896	12 461	12 705	12 539
Konsolideringskapital					
Eget kapital	1 420	2 517	1 718	2 143	406
Uppskjuten skatt	–183	1	132	128	–533
Obeskattade reserver	1 229	1 229	1 229	1 479	1 139
Övervärden	633	556	811	1 102	1 049
Konsolideringskapital	**3 100**	**4 304**	**3 890**	**4 852**	**2 061**
Konsolideringsgrad, procent	**273**	**401**	**339**	**364**	**129**
Kapitalbas	**2 257**	**2 880**	**4 060**	**4 238**	**2 513**
Erforderlig solvensmarginal	**595**	**291**	**409**	**452**	**438**
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadeprocent	94	89	79	82	78
Driftskostnadsprocent	16	22	29	30	32
Totalkostnadsprocent	110	111	108	112	111
Kapitalförvaltningen, procent					
Direktavkastning	3,0	3,5	3,1	3,1	3,3
Totalavkastning, inkluderar fastigheter i koncernföretag	4,5	11,7	6,4	8,4	–13,3

Från och med den 1 januari 2007 tillämpar bolaget så kallad lagbegränsad IFRS.
Femårsöversikten är omräknad enligt IFRS för 2006. För åren 2004-2005 har inte någon omräkning enligt IFRS gjorts.

Direktavkastningsprocent
Direktavkastningsprocenten beräknas som saldot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och driftsresultat fastigheter, för de tillgångar som omfattas av placeringsriktlinjerna, i förhållande till dessa tillgångars genomsnittliga värde under året.

Totalavkastningsprocent
Med totalavkastningsprocent avses summan av all direktavkastning och värdeförändring i placeringsportföljen för de tillgångar som omfattas av placeringsriktlinjerna, med beaktande av direkta transaktionskostnader men utan beaktande av förvaltningskostnader, i förhållande till dessa tillgångars genomsnittliga värde under året.

Finansiella rapporter

Innehåll **Sida**

Resultaträkning ... 15
Resultatanalys ... 16
Balansräkning ... 17
Sammanställning över förändring i eget kapital ... 18
Kassaflödesanalys ... 18
Not 1 Redovisningsprinciper ... 19
Not 2 Risk och riskhantering ... 24
Not 3 Premieinkomst ... 30
Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen ... 30
Not 5 Övriga tekniska intäkter och kostnader ... 30
Not 6 Försäkringsersättningar ... 30
Not 7 Driftskostnader ... 30
Not 8 Kapitalavkastning, intäkter ... 30
Not 9 Kapitalavkastning, kostnader ... 30
Not 10 Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar ... 31
Not 11 Skatt på årets resultat ... 31
Not 12 Andra immateriella tillgångar ... 31
Not 13 Byggnader och mark ... 32
Not 14 Aktier och andelar i koncernföretag ... 32
Not 15 Lån till koncernföretag ... 32
Not 16 Aktier och andelar i intresseföretag ... 33
Not 17 Aktier och andelar ... 33
Not 18 Obligationer och andra räntebärande värdepapper ... 33
Not 19 Derivat ... 34
Not 20 Fordringar avseende direkt försäkring ... 34
Not 21 Övriga fordringar ... 34
Not 22 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden ... 34
Not 23 Förutbetalda anskaffningskostnader ... 35
Not 24 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ... 35
Not 25 Försäkringstekniska avsättningar ... 35
Not 26 Uppskjuten skatt ... 35
Not 27 Övriga avsättningar ... 35
Not 28 Skulder avseende direkt försäkring ... 36
Not 29 Lån från moderbolag ... 36
Not 30 Övriga skulder ... 36
Not 31 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ... 36
Not 32 Pensioner ... 36
Not 33 Poster inom linjen ... 37
Not 34 Anställda och personalkostnader ... 37
Not 35 Arvode och kostnadsersättning till revisorer ... 39
Not 36 Upplysningar om närstående ... 39
Not 37 Återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder ... 40
Not 38 Tilläggsupplysningar om resultaträkningens poster per försäkringsklass ... 40

Resultaträkning

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE, Mkr		2008	2007
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)			
Premieinkomst	Not 3	4 000,1	3 283,7
Premier för avgiven återförsäkring		–2 398,8	–1 951,6
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		–207,3	46,9
Återförsäkrares andel av Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		79,4	–38,6
		1 473,4	**1 340,4**
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	Not 4	463,6	383,2
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	Not 5	6,1	11,8
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring		–2 765,7	–2 601,6
Återförsäkrares andel		1 207,2	1 207,7
	Not 6	**–1 558,5**	**–1 393,9**
Förändring i Avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		333,6	–867,2
Återförsäkrares andel		68,8	1 167,3
		402,4	**300,1**
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)		**–1 156,1**	**–1 093,8**
Driftskostnader	Not 7	–477,7	–406,3
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	Not 5	–	–4,4
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		**309,4**	**230,9**
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		309,4	230,9
Kapitalavkastning, intäkter	Not 8	841,9	2 528,2
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	Not 10	220,6	119,5
Kapitalavkastning, kostnader	Not 9	–3 001,5	–421,8
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	Not 10	–713,9	–1 028,9
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		–463,6	–383,2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		**–2 807,2**	**1 044,7**
Bokslutsdispositioner		340,6	–250,0
Resultat före skatt		**–2 466,6**	**794,7**
Skatt på årets resultat	Not 11	666,3	–217,6
Årets resultat		**–1 800,3**	**577,0**

Resultatanalys

Mkr	Totalt	Sjuk och olycksfall	Hem och villa	Företag och fastighet	Motor-fordon	Trafik	Sjöfart, luftfart och transport	TFA	Direkt försäkr svenska risker	Direkt försäkr utländska risker	Mottagen åter-försäkr
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat											
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)	1 473,4	574,0	–	209,8	128,9	68,0	96,7	–	1 077,4	0,3	395,7
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	463,6	50,1	0,0	38,9	4,0	325,2	7,3	–	425,6	0,0	38,1
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	6,1	–	–	–	–	6,1	–	–	6,1	–	–
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	–1 156,1	–415,4	–0,1	–118,6	–138,3	–109,0	–47,5	0,0	–828,9	–0,2	–327,0
Driftskostnader	–477,7	–177,0	–	–55,8	–35,4	–51,0	–32,9	–	–352,2	–20,3	–105,2
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat 2008	309,4	31,6	0,0	74,3	–40,9	239,2	23,6	0,0	327,9	–20,2	1,6
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat 2007	230,9	–14,8	0,2	88,4	0,4	150,5	2,3	0,2	227,2	0,7	3,0
Avvecklingsresultat brutto 2008	205,2	62,6	0,2	77,0	4,4	– 60,4	45,2	–	128,9	– 1,6	78,0
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring											
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	605,6	137,7	1,1	163,7	264,5	23,7	20,5	–	611,3	0,2	–6,0
Avsättning för oreglerade skador	17 664,7	1 189,5	34,6	981,1	37,3	9 456,7	198,2	–	11 897,3	4,4	5 762,9
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	18 270,3	1 327,2	35,7	1 144,9	301,7	9 480,4	218,7	–	12 508,7	4,7	5 756,9
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar											
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	155,1	–	–	76,9	90,5	–	1,0	–	168,4	0,1	–13,3
Avsättning för oreglerade skador	5 575,8	18,1	0,6	62,1	4,9	473,4	46,9	–	606,0	0,4	4 969,5
Summa återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	5 730,9	18,1	0,6	139,0	95,4	473,4	47,9	–	774,3	0,4	4 956,2

Noter till Resultatanalys

Mkr	Totalt	Sjuk och olycksfall	Hem och villa	Företag och fastighet	Motor-fordon	Trafik	Sjöfart, luftfart och transport	TFA	Direkt försäkr svenska risker	Direkt försäkr utländska risker	Mottagen åter-försäkr
Not A Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)											
Premieinkomst	4 000,1	590,3	–	379,1	351,1	84,8	103,5	–	1 508,8	0,9	2 490,5
Premier för avgiven återförsäkring	2 398,8	0,0	–	–158,4	–110,6	–18,2	–6,8	–	–294,0	–0,4	–2 104,4
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	–207,3	–16,3	–	6,7	–202,1	1,4	0,4	–	–209,9	–0,2	2,8
Återförsäkrares andel av Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	79,4	–	–	–17,6	90,5	–	–0,5	–	72,4	0,0	6,9
Not B Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)											
Utbetalda försäkringsersättningar											
Före avgiven återförsäkring	–2 765,7	–396,9	–1,0	–197,8	–156,6	–605,2	–55,7	0,0	–1 413,3	0,0	–1 352,3
Återförsäkrares andel	1 207,2	2,1	0,1	57,8	12,6	59,6	2,1	–	134,1	0,2	1 072,8
Förändring i avsättning för oreglerade skador											
Före avgiven återförsäkring	333,6	–19,3	1,1	68,7	0,8	432,2	9,6	–	493,0	–0,7	–158,7
Återförsäkrares andel	68,8	–1,2	–0,2	–47,2	4,8	4,5	–3,4	–	–42,7	0,3	111,2

Balansräkning

Mkr		2008-12-31	2007-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
Andra immateriella tillgångar	Not 12	**120,4**	**133,8**
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	Not 13	93,0	93,0
Placeringar i koncern- och intresseföretag			
Aktier och andelar i koncernföretag	Not 14	1 833,3	480,0
Lån till koncernföretag	Not 15	1 364,1	1 390,0
Aktier och andelar i intresseföretag	Not 16	18,7	19,0
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	Not 17	939,8	5 325,2
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Not 18	8 819,5	8 857,2
Derivat	Not 19	206,1	523,4
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		51,7	33,1
		13 326,0	**16 720,8**
Återförsäkrares andel av Försäkringstekniska avsättningar			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker		155,1	75,3
Oreglerade skador		5 575,8	5 482,9
	Not 25	**5 730,9**	**5 558,1**
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	Not 20	195,9	158,8
Fordringar avseende återförsäkring		216,5	297,9
Uppskjuten skatt	Not 26	532,7	–
Övriga fordringar	Not 21	836,6	1 400,0
		1 781,7	**1 856,6**
Andra tillgångar			
Kassa och bank		541,6	901,4
		541,6	**901,4**
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter		163,2	126,9
Förutbetalda anskaffningskostnader	Not 23	14,4	10,5
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 24	39,5	94,2
		217,1	**231,7**
SUMMA TILLGÅNGAR		**21 717,7**	**25 402,4**

Mkr		2008-12-31	2007-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital		200,0	200,0
Andra fonder			
Reservfond		4,0	4,0
Balanserat resultat		2 002,6	1 362,3
Årets resultat		– 1 800,3	577,0
		406,3	**2 143,4**
Obeskattade reserver			
Säkerhetsreserv		1 138,8	1 138,8
Utjämningsfond		–	90,6
Periodiseringsfond		–	250,0
		1 138,8	**1 479,4**
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker		605,6	399,3
Oreglerade skador		17 664,7	17 863,6
	Not 25	**18 270,3**	**18 262,9**
Andra avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser		3,7	6,9
Aktuell skatt		–	221,8
Uppskjuten skatt	Not 26	–	127,6
Övriga avsättningar	Not 27	200,7	198,0
		204,4	**554,3**
Depåer från återförsäkrare		**46,2**	**51,9**
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	Not 28	446,8	364,7
Skulder avseende återförsäkring		278,2	378,5
Derivat	Not 19	449,6	301,6
Lån från moderbolag	Not 29	–	1 160,0
Övriga skulder	Not 30	99,1	497,3
		1 273,7	**2 702,2**
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 31	**378,0**	**208,3**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**21 717,7**	**25 402,4**
Poster inom linjen	Not 33		
Ställda panter		13 171,5	13 816,6
Ansvarsförbindelser		116,4	156,6

Sammanställning över förändringar i eget kapital

Redogörelse för förändringar i eget kapital

Mkr	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balan-serade resultat	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2007-01-01	200,0	4,0	1 519,4		1 723,4
Justering för ändrad redovisningsprincip			–3,6		–3,6
Justerat eget kapital 2007-01-01	200,0	4,0	1 515,8		1 719,8
Utdelning till moderbolaget			–150,0		–150,0
Lämnade/erhållna koncernbidrag			–3,5		–3,5
Årets resultat				577,0	577,0
Utgående eget kapital 2007-12-31	**200,0**	**4,0**	**1 362,3**	**577,0**	**2 143,4**
Ingående eget kapital 2008-01-01	200,0	4,0	1 939,3		2 143,4
Justering för ändrad redovisningsprincip			– 38,5		– 38,5
Utdelning till moderbolaget			–350,0		–350,0
Lämnade/erhållna koncernbidrag			1,7		1,7
Erhållet aktieägartillskott			450,0		450,0
Årets resultat				–1 800,3	–1 800,3
Utgående eget kapital 2008-12-31	**200,0**	**4,0**	**2 002,6**	**–1 800,3**	**406,3**
Antal aktier à 100 kronor	2 000 000				

Kassaflödesanalys

Mkr	2008	2007
Den löpande verksamheten		
Resultat före skatt	–2 807,2	1 044,7
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	332,7	1 172,5
Betald skatt	–214,1	–
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	**–2 688,6**	**2 217,2**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Investeringar i placeringstillgångar, netto	4 228,5	–925,6
Ökning(–)/Minskning(+) av rörelsefordringar	344,4	–1 015,5
Ökning(+)/Minskning(–) av rörelseskulder	–1 267,3	440,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**617,0**	**716,6**
Investeringsverksamheten		
Lämnade aktieägartillskott	–83,2	–134,0
Förvärv av dotterföretag	–964,4	–29,6
Förändring i givna lån	80,0	71,3
Förändring i innehav i intresseföretag	0,3	–
Investering i immateriella anläggningstillgångar	–11,2	–135,2
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**–978,5**	**–227,5**

Kassaflödesanalys forts.

Mkr		2008	2007
Finansieringsverksamheten			
Erhållet aktieägartillskott		450,0	–
Utdelning till moderbolag		–350,0	–150,0
Lämnade/erhållna koncernbidrag		–4,8	–
Givna lån	Not 15	–54,1	–
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**41,1**	**–150,0**
Årets kassaflöde		**–320,4**	**339,1**
Likvida medel vid årets början		1 269,2	930,1
Likvida medel vid årets slut		948,8	1 269,2

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR TILL KASSAFLÖDESANALYS

Mkr	2008	2007
Betalda och erhållna räntor och erhållen utdelning		
Erhållen utdelning	75,2	75,2
Erhållen ränta	487,8	487,8
Erlagd ränta	–146,7	–146,7
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Av- och nedskrivningar av tillgångar	36,7	38,3
Orealiserade vinster/förluster placeringstillgångar	493,3	909,4
Försäkringstekniska avsättningar efter avgiven återförsäkring	–165,4	244,8
Avsättningar till pensioner	–14,2	2,4
Övriga avsättningar	–46,1	–22,4
	332,7	**1 172,5**
Likvida medel		
Kassa och bank	541,6	901,4
Fordringar på koncernföretag		
Länsförsäkringar Bank	211,6	120,4
Länsförsäkringar AB, koncernbankkonto	195,6	247,4
	948,8	**1 269,2**
Förvärv av dotterföretag		
Förvärvade tillgångar och skulder		
Byggnader och mark	197,8	–
Goodwill	369,1	–
Immaterialla tillgångar	463,4	–
Materialla anläggningstillgångar	15,4	–
Rörelsefordringar	532,3	3,7
Placeringstillgångar	990,1	69,5
Likvida medel	274,2	0,9
Summa tillgångar	**2 644,5**	**74,1**
Uppskjuten skatt	–297,5	–0,9
Försäkringstekniska avsättningar	–1 164,4	–32,0
Rörelseskulder	–196,8	–10,7
Summa skulder och avsättningar	**–1 658,7**	**–43,6**
Utbetald köpeskilling	1 238,6	30,5
Avgår förvärvade likvida medel	– 274,2	–0,9
Påverkan på likvida medel	**964,4**	**29,6**

Noter till de finansiella rapporterna

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2008:26) och Rådet för finansiell rapporteringsrekommendation RFR 2.1. Länsförsäkringar Sak tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2.1 och FFFS 2008:26. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

De redovisningsprinciper som tillämpas nedan har tillämpats genomgående för alla perioder som presenteras i den här årsredovisningen. Ett undantag är femårsöversikten som visar omräkning enligt laganpassad IFRS för 2008-2006.

Bolagets funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp om inte annat anges är avrundade till närmaste tusental. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument, finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen eller fastigheter.

Byte av redovisningsprincip

Enligt Finansinspektionens (FI) föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar (FFFS 2008:23) har ingående balans för avsättning för skadelivräntor räknats om. Då detta är ett byte av redovisningsprincip har effekten 38 Mkr redovisats direkt mot eget kapital.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS fordrar att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. De antaganden och bedömningar som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2 där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas, när de tas in i redovisningen, till svenska kronor enligt transaktionsdagens valutakurs. Tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till svenska kronor med balansdagens valutakurser. Orealiserade valutakursdifferenser som därigenom uppstår redovisas i resultaträkningen som valutaresultat under kapitalförvaltningens resultat. De valutaterminer som används för att ekonomiskt säkra valutaexponeringen i balansräkningen värderas till verkligt värde och resultateffekter redovisas dels under ränteintäkter och dels som valutaresultat.

Närstående

Som närstående juridiska personer räknas Länsförsäkringar AB-koncernens och Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB-koncernens bolag, samtliga intressebolag, Länsförsäkringar Mäklarservice AB och de 24 länsförsäkringsbolagen.

Prissättningen för serviceverksamheten inom länsförsäkringsgruppen baseras på direkta och indirekta kostnader. En prislista fastställs i samband med budgetprocessen. Totalt sett syftar prissättningen till att fördela kostnaderna rättvist inom företagsgruppen utifrån förbrukning. Gemensamma utvecklingsprojekt och gemensam service är kollektivt finansierade och faktureras utifrån beslutad nyckel.

Samtliga serviceintäkter kommer från länsförsäkringsgruppen. Se not 36 Upplysningar om närstående.

Försäkringsavtal

Försäkringsavtal är avtal i vilka Länsförsäkringar Sak åtar sig en betydande försäkringsrisk för försäkringstagaren genom att gå med på att kompensera försäkringstagaren om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa.

Enligt IFRS 4 Försäkringsavtal indelas försäkringsavtal enligt försäkringsrisken mellan försäkringsavtal och övriga än försäkringsavtal. Försäkringsprodukter som inte innebär tillräckligt betydande försäkringsrisk ska klassificeras som övriga än försäkringsavtal. Ett analysarbete avseende detta har genomförts hos Länsförsäkringar Sak och resulterat i att merparten av försäkringsavtal klassificeras med försäkringsrisk. Några försäkringsavtal av mindre värde har identifierats där risken inte överförs till annan part. Då dessa är av marginellt värde har allt klassificerats enligt väsentlighetsprincipen som försäkringsavtal.

Länsförsäkringar Sak utför en förlustprövning av förbindelser på sina försäkringsavsättningar för att säkerställa att det redovisade värdet på avsättningarna är tillräckligt högt upptaget med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas den totala bruttopremien för direkt försäkring och mottagen återförsäkring som inbetalts eller kan tillgodoföras företaget för försäkringsavtal där försäkringsperioden påbörjats före räkenskapsårets utgång. Som premieinkomst redovisas också premier för försäkringsperioder som påbörjas

först efter räkenskapsårets utgång, om de enligt avtal förfaller till betalning under räkenskapsåret.

Med bruttopremie menas den avtalsbestämda premien för hela försäkringsperioden efter avdrag för sedvanliga kundrabatter. Förnyelsepremier som inte är bekräftade av försäkringstagaren samt premier för nytecknade försäkringsavtal räknas in med de belopp som de beräknas inflyta med. Annullationer reducerar premieinkomsten så snart beloppet är känt. Tilläggspremier räknas in med de belopp som de beräknas inflyta med. Premieinkomst redovisas exklusive skatter och andra offentliga avgifter som belastar försäkringspremien.

Premieintäkten motsvarar den del av premieinkomsten som är intjänad. Ej intjänad premie avsätts till Avsättning för ej intjänade premier.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt Avsättning för oreglerade skador.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättning för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringsavtal. Vid beräkning görs en uppskattning av de förväntade kostnaderna för skador som kan komma att inträffa under dessa försäkringars återstående löptid samt förvaltningskostnaderna under denna tid.

Normalt beräknas avsättningen strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporis-beräkning. För vissa produkter med liten volym beräknas ej intjänade premier som en andel av premieinkomsten.

Kostnadsuppskattningar bygger på Länsförsäkringar Saks erfarenhet men hänsyn tas också till såväl den observerade som den prognostiserade utvecklingen av relevanta kostnader.

Med kvardröjande risker menas risken för att försäkringsavtalens ersättningskrav och kostnader inte kommer att kunna täckas av ej intjänade och förväntade premier efter räkenskapsårets utgång.

Om premienivån för redan ingångna försäkringsavtal bedöms som otillräcklig, görs en avsättning för kvardröjande risker.

I resultaträkningen redovisas periodens förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker. Förändringar som förklaras av att avsättningsposterna omräknats till balansdagens valutakurs redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade kostnaderna för ej slutreglerade skador inklusive de skador som inträffat men ännu inte anmälts till bolaget. Avsättningen inkluderar förväntad, framtida kostnadsökning plus samtliga kostnader för skadereglering och görs för de flesta skador med statistiska metoder. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning.

Med undantag för sjuk- och olycksfallsförsäkring för barn samt skadelivräntor så diskonteras inte avsättning för oreglerade skador.

För sjuk- och olycksfallsförsäkring för barn, en verksamhet vars aktiva del är överförd till länsförsäkringsbolagen, tillämpas diskontering med en ränta om 3,0 procent. Avsättningen för skadelivräntor diskonteras enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder.

För trafikförsäkring görs avsättning för skaderegleringskostnader enligt styckekostnadsprincip. Avsättning för skaderegleringskostnad för övriga försäkringsgrenar görs proportionellt mot avsättningen för inträffade skadefall.

Avsättning för inträffade men ännu inte inrapporterade skador (IBNR) omfattar kostnader för inträffade men för bolaget ännu okända skador. Beloppet är en uppskattning baserad på historiska erfarenheter och skadeutfall.
I resultaträkningen redovisas periodens förändring i oreglerade skador. Förändringar som förklaras av att avsättningsposterna omräknats till balansdagens valutakurs redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning.

Förutbetalda anskaffningskostnader för försäkringsavtal

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal tas upp som en tillgång, förutbetalda anskaffningskostnader, och skrivs av under nyttjandeperioden. En förutsättning för att aktivering kan ske är att anskaffningskostnaderna är hänförliga till ett visst försäkringsavtal, eller homogena och uppföljningsbara grupper av avtal, och bedöms generera en marginal som minst täcker de anskaffningskostnader som man vill aktivera. De försäljningskostnader som aktiveras är provisionskostnader. Inom skadeförsäkringsverksamheten periodiseras den aktiverade kostnaden på ett sätt som motsvarar periodisering av ej intjänad premie. Avskrivningstiden överskrider inte tolv månader.

Driftskostnader

Samtliga driftskostnader fördelas i resultaträkningen efter funktionerna anskaffning, skadereglering, administration, provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring, kapitalavkastning kostnader samt i vissa fall övriga tekniska kostnader. Driftskostnader för skadereglering redovisas under Utbetalda försäkringsersättningar. På raden driftskostnader nettoredovisas även serviceverksamheten som bedrivs inom Länsförsäkringar Sak (se not 7). Driftskostnader för finansförvaltning redovisas under Kapitalavkastning, kostnader.

Återförsäkring

Avtal som ingåtts mellan Länsförsäkringar Sak och återförsäkrare genom vilka bolaget kompenseras för förluster på avtal utfärdade av bolaget och som uppfyller klassificeringskraven för försäkringsavtal enligt ovan, klassificeras som avgiven återförsäkring. Mottagen återförsäkring klassificeras på samma sätt.

För avgiven återförsäkring redovisas de förmåner som bolaget har rätt till enligt återförsäkringsavtalet som återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och depåer hos företag som avgivit återförsäkring. Fordringar på och skulder till återförsäkrare värderas på samma sätt som de belopp som är kopplade

till återförsäkringsavtalet och i enlighet med villkoren för varje återförsäkringsavtal. Skulder inom återförsäkring är primärt avräkningar mot länsförsäkringsbolag samt även premier som ska betalas för återförsäkringsavtal.

Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar motsvarar återförsäkrares ansvar för försäkringstekniska avsättningar enligt ingångna avtal. Länsförsäkringar Sak bedömer nedskrivningsbehovet för tillgångar avseende återförsäkringsavtal två gånger per år. Om återvinningsvärdet är lägre än redovisat värde på tillgången skrivs tillgången ned till återvinningsvärdet och nedskrivningen kostnadsförs i resultaträkningen.

Kapitalavkastning

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Försäkringsrörelsen har tillförts en ränta på summan av halva premieintäkten efter avgiven återförsäkring och genomsnittet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring under året. Räntesatsen är riskfri ränta, som för 2008 bestämts till 3,5 procent.

Kapitalavkastning, intäkter

Posten Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter, valutakursvinster och realisationsvinster.

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar driftskostnader för byggnader och mark, kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster samt realisationsförluster.

Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet.

Skatter

Skatter redovisas enligt IAS 12. Skatt på årets resultat utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Skatter redovisas i resultaträkningen utom då en transaktion med skatteeffekt redovisas direkt mot eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år. Hit hör även justeringar av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Beloppen beräknas baserade på hur de temporära skillnaderna förväntas bli utjämnade och med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar i avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att medföra lägre skatteutbetalningar i framtiden.

Andra immateriella tillgångar

Andra immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerad avskrivning enligt plan.

Kundregister – avskrivningen påbörjas från förvärvstidpunkten av bestånden. Tillgången består av kundregister för försäkringsprodukterna sjuk- och olycksfall för vuxna, gruppolycksfall och gruppsjuk.

Egenutvecklade programvaror – avskrivningen påbörjas när systemet eller systemdelen tas i bruk. Tillgångarna består av egenutvecklade programvaror som bedöms vara av väsentligt värde för rörelsen under kommande år. Aktivering sker enbart av utgifter kopplade till nyutveckling och större systemförändringar. Aktiverade utvecklingskostnader avskrives från tidpunkten för tillgångens produktionssättning och över dess uppskattade nyttjandeperiod.

Nyttjandeperioden har bestämts till fem år förutom för kundregister gruppolycksfall och gruppsjuk som har en nyttjandeperiod på åtta år. Om det vid bokslutstidpunkten föreligger någon indikation på att det planmässiga värdet på en immateriell tillgång är högre än dess återvinningsvärde görs en beräkning av tillgångens återvinningsvärde. Med återvinningsvärdet menas det högsta av tillgångens nettoförsäljningsvärde och dess nyttjandevärde. Om det fastställda återvinningsvärdet understiger det bokförda värdet skrivs tillgångens bokförda värde ned till återvinningsvärdet.

Byggnader och mark

Byggnader och mark värderas till verkligt värde. Värdering av fastighetsbeståndet har gjorts av en oberoende värderingsman. Vid värdering används i första hand en ortprisbaserad bedömning utifrån genomförda försäljningar av likvärdiga objekt. Under senare delen av 2008 avstannade transaktionsmarknaden med väldigt få genomförda fastighetsaffärer. Ortprisbedömningen har kompletterats med en kassaflödesanalys. Då värdering sker till verkligt värde görs inte någon avskrivning på fastigheter.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, lånefordringar och räntebärande papper samt derivat. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, låneskulder samt derivat.

Klassificering och värdering

Anskaffningsvärde för finansiella instrumentet som klassificeras som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av inköpspris exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets inköpspris inklusive transaktionskostnader. Efter anskaffningstillfället beror redovisningen och värderingen av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. Här ingår derivat med positivt verkligt värde.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation etc och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor.

Derivat

Derivatinstrument tas upp till det verkliga värdet utifrån externt inhämtade prisuppgifter.

Aktier och räntebärande värdepapper

Aktier värderas till verkligt värde. Med verkligt värde avses försäljningsvärdet på balansdagen. För aktier noterade på en auktoriserad börs eller marknadsplats avses med försäljningsvärdet normalt senaste köpkurs på balansdagen eller om sådan saknas senast noterade betalkurs.

Även obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde enligt senaste noterade köpkurs Realisationsresultatet för obligationer och andra räntebärande värdepapper beräknas som skillnaden mellan försäljningsvärde och upplupet anskaffningsvärde. Vid beräkning av upplupet anskaffningsvärde periodiseras skillnaden mellan anskaffningsvärde och lösenpris över resultaträkningen under resterande löptid. Förändringen av upplupet anskaffningsvärde redovisas netto under ränteintäkter. Orealiserade förändringar är skillnaden mellan verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde.

Andra räntebärande tillgångar och skulder

Övriga fordringar värderas till verkligt värde. Utländska fordringar värderas i originalvaluta för att sedan omräknas till balansdagskurs. Valutakursdifferenser som uppstår redovisas i resultaträkningen netto som valutaresultat.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, det vill säga efter avdrag för osäkra fordringar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori instrument utgörs av derivat med negativa marknadsvärden. Alla derivat klassificeras som innehav för handelsändamål. Finansiella skulder som innehas för handelsändamål ingår i kategorin finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder (Upplåning samt övriga finansiella skulder till exempel leverantörsskulder) värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut.

Obeskattade reserver

Förändringar av obeskattade reserver redovisas enligt svensk praxis över resultaträkningen i enskilda bolag under bokslutsdispositioner.

I balansräkningen redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken Obeskattade reserver, av vilka 26,3 procent kan betraktas som uppskjuten skatteskuld och 73,7 procent som bundet eget kapital. Den uppskjutna skatteskulden kan beskrivas som en räntefri skuld med en icke fastställd löptid. Obeskattade reserver kvittas i förekommande fall mot skattemässiga förlustavdrag eller blir föremål för beskattning när de löses upp.

Säkerhetsreserv

Säkerhetsreserven utgör en kollektiv säkerhetsbetingad förstärkning av de försäkringstekniska avsättningarna. Åtkomsten är begränsad och kräver i vissa fall myndighetstillstånd.

Utjämningsfond

Utjämningsfondens syfte är att utjämna försäkringsrörelsens resultatförändringar över tiden. Nya avsättningar kan inte göras till utjämningsfond.

Periodiseringsfond

Svensk skattelagstiftning medger under vissa förutsättningar avsättning till periodiseringsfond. Avsättning får ske med högst 25 procent av den skattepliktiga inkomsten. En avsättning ska återföras till beskattning senast sjätte året efter avsättningen. Genom avsättning till periodiseringsfond kan en skattemässig resultatutjämning ske mellan olika år.

Pensioner

Pensionering genom försäkring

Avgiftsbestämda pensionsplaner är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel

redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner.

För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 IAS 19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

Ansvarsförbindelser

Ansvarsförbindelse redovisas när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

NOT 2 RISK OCH RISKHANTERING

Inriktning och mål för Länsförsäkringar Saks styrning av risk

Risker utgör en väsentlig del av Länsförsäkringar Saks verksamhetsmiljö och affärsaktiviteter. För att hantera riskerna har Länsförsäkringar Sak tydligt definierade strategier och ansvarsområden tillsammans med ett starkt engagemang för riskhanteringsprocessen. Huvudsyftet med riskhanteringen är att säkerställa att riskerna identifieras, att riskvärderingen är oberoende och att kapitalbasen är tillräcklig i förhållande till riskerna. Detta är viktigt för att med hög säkerhet garantera utfästelser som gjorts mot kunder.

Följande karaktäriserar Länsförsäkringar Saks risktagande:

- bedriver verksamhet inom skadeförsäkring
- inriktning huvudsakligen mot små och medelstora företag samt privatpersoner.
- relativt låga självbehåll i skadeförsäkring
- verksamheten har sin tyngdpunkt i Sverige
- tar risk i placeringsportföljer, genom att ha exponering mot aktiemarknaden, under förutsättning att kapitalstyrkan och beslut om kapitalanvändningen i Länsförsäkringar AB-koncernen som helhet medger det. Vid utgången av år 2008 var exponeringen mot aktiemarknaden liten på grund av hög volatilitet på aktimarkanden och reducerad kapitalstyrka.

FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING GER EN BILD AV LÄNSFÖRSÄKRINGAR SAKS EXPONERING FÖR RISK

mdr	2008-12-31	Ändring från 2007-12-31		2008-12-31	Ändring från 2007-12-31
Placeringar			Eget kapital	0,4	–1,7
Aktier och andelar	0,9	–4,4	Obeskattad reserv	1,1	–0,3
Räntebärande tillgångar	8,8	–	**Försäkringstekniska avsättningar (brutto)**		
Derivat	0,2	–0,3	Trafik	9,5	–0,4
Övriga placeringstillgångar	2,0	1,3	Företag och fastighet	1,1	–0,1
Lån till koncernföretag	1,4	–	Sjuk och olycksfall	1,3	–
			Mottagen återförsäkring	5,8	0,3
			Övriga försäkringsgrenar	0,6	0,2
Återförsäkringsgivare	5,7	0,1	Lån från moderbolag	–	–1,2
Övriga tillgångar	2,7	–0,4	Övriga skulder	1,9	–0,5
Summa tillgångar	**21,7**	**–3,7**	**Summa eget kapital och skulder**	**21,7**	**–3,7**

Länsförsäkringar Saks största riskexponering bedöms vara åtagandena inom trafikförsäkring. Bolaget exponerar sig för flera olika typer av risk. I skadeförsäkringsverksamheten kan försäkringsrisken delas in i tre riskområden, premierisk, reservrisk och katastrofrisk. Bolagets resultat styrs till stor del av hur bra avkastningen varit i kapitalförvaltningen, vilket medför att det är viktigt att följa och hantera marknadsriskerna. Länsförsäkringar Sak använder en Dynamic Financial Analysis (DFA) modell för att kvantifiera individuella risker och den övergripande riskprofilen. DFA-modellen utgår från både placerings- och försäkringsverksamheten och tar hänsyn till exempelvis återförsäkringsstruktur och allokering av placeringar. Operativ risk, det vill säga risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser, finns i alla delar av bolagets verksamhet.

Riskhanteringsorganisation

Länsförsäkringar Saks process för intern kontroll har utformats med syfte att säkerställa att risker identifieras, ge en rimlig försäkran om tillförlitlighet i den finansiella rapporteringen samt att den finansiella rapporteringen är upprättad i enlighet med lag, god redovisningssed och övriga krav på försäkringsbolag.

Länsförsäkringar Saks Risk Manager är ansvarig för riskrapportering och ska analysera och rapportera den totala riskexponeringen samt främja en effektiv organisation för hantering av risker inom bolaget. Under 2008 sker rapportering enligt solvens II-baserad riskmodell.

Inom Länsförsäkringar Sak finns en Finans/Riskkommitté som bereder och diskuterar frågor relaterade till risk. Utöver detta finns inom Länsförsäkringar AB-koncernen ett gemensamt Finansutskott. Finansutskottet är ett forum för finansiella omvärlds- och makroekonomiska analyser. Utskottet bereder och koordinerar ärenden inom kapitalförvaltningsområdet som ska föreläggas bland annat Länsförsäkringar Saks styrelse för beslut. Finansutskottet bevakar att av styrelsen beslutad placeringsinriktning och uppsatta mål efterlevs. Till Finansutskottet utser styrelsen för Länsförsäkringar Sak en representant.

Inom Länsförsäkringar AB-koncernen gemensamma områden eftersträvas en samordning av rutiner och att finna gemensamma handlingssätt genom att upprätta koncerngemensamma grundregler. Dessa grundregler beskrivs i styrdokument som består av policies, riktlinjer och instruktioner. Styrdokumenten ska godkännas och införlivas i respektive dotterbolag vilket respektive vd ansvarar för. Exempel på styrdokument är koncerninstruktion, rapportinstruktion, riktlinjer för hantering av etiska frågor, attestinstruktion och säkerhetspolicy. Utöver de koncerngemensamma styrdokumenten har Länsförsäkringar Sak bolagsspecifika styrdokument, exempelvis bolagsinstruktion, attestinstruktion, placeringsriktlinjer, försäkringstekniska riktlinjer, riktlinjer för att teckna affär. Styrdokumenten uppdateras och fastställs därefter av styrelsen en gång per år. Inom Länsförsäkringar Sak finns en decentraliserad riskhantering vilket innebär att cheferna för enskilda affärsområden själva tar ansvar för riskhantering inom de gränser som styrelsen har fastställt.

En oberoende granskningsfunktion, Internrevision, ska stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Internrevision ska genom granskning och rapporter utvärdera om verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regelverk. Internrevision rapporterar till Länsförsäkringar ABs styrelse och till dotterbolagens styrelser (bland annat Länsförsäkringar Saks styrelse).

Compliance-funktionen har som uppgift att bistå vid identifiering av risker som kan uppkomma i verksamheten till följd av bristande regelefterlevnad. Bristande regelefterlevnad kan leda till risk för ekonomiska förluster eller ryktesförluster och funktionen ska i förebyggande syfte arbeta med att bedöma dessa risker samt vid behov biträda vid utformningen av interna regler. Rapportering sker till vd samt till företagsledning och styrelse.

Risk, kapital och solvens

Styrningen av risktagandet hänger nära samman med styrningen av användningen av Länsförsäkringar Saks kapital. Länsförsäkringar Sak har en kapitalbas som med marginal överstiger den lagstadgade erforderliga solvensmarginalen. Finansinspektionen har vidare utvecklat ett övervakningsverktyg – trafikljusmodellen – som syftar till att mäta exponeringen mot finansiella risker och försäkringsrisker. Länsförsäkringar Sak rapporterar ett kapitalöverskott i förhållande till de krav som ställs.

Arbete pågår inom EU med nya riskbaserade kapitaltäckningskrav för försäkringsbranschen, Solvens II. De nya reglerna förväntas få stor betydelse bland annat för styrning av risk i försäkringsbolag. En förstudie avseende inriktning av koncernens förberedelser för Solvens II genomfördes under år 2008. På bas av förstudien startar ett Solvens II-projekt i början av år 2009.

INDELNING AV RISK

Följande indelning av risker används inom Länsförsäkringar Sak

Skadeförsäkringsrisk	Marknadssrisk	Motpartsrisk	Operativ risk	Strategisk risk	Koncentrationsrisk	Likviditetsrisk inkl finansieringsrisk
Premierisk	Ränterisk	Återförsäkrings-givare				
Reservrisk	Aktierisk	Motparter i finansiella derivat				
Katastrofrisk	Fastighetsrisk	Övrig motpartsrisk				
	Kreditspreadrisk					
	Valutarisk					

I det följande beskrivs hur skilda slags risker styrs. Uppgifter lämnas om storleken på exponeringar för skilda risker.

Strategisk risk och affärsrisk, inklusive ryktesrisk, behandlas dock inte nedan. Denna kategori av risk definieras som risk för förluster till följd av affärsstrategier och affärsbeslut som visar sig vara missriktade, konkurrenters åtgärder, omvärldsförändringar och externa rykten. Riskerna hanteras på lednings- och styrelsenivå genom analyser och beslut dels inför strategiska vägval om inriktningen av företagets verksamhet, dels i den årliga affärsplaneringsprocessen och då utvecklingen på företagets marknader så kräver.

Skadeförsäkringsrisk

Skadeförsäkringsverksamheten går ut på att överföra risk från försäkringstagaren till försäkringsgivaren. Försäkringsgivaren tar in premier från ett stort antal försäkringstagare och förbinder sig att ersätta dem om en försäkrad skadehändelse inträffar. En korrekt prissättning av försäkringsavtalen är avgörande för resultatet i försäkringsverksamheten. Det finns dock en inneboende osäkerhet i försäkringsverksamhet som gör att ogynnsamma resultat kan förekomma. För att hantera denna osäkerhet används återförsäkring för att minska fluktuationen i försäkringsverksamhetens resultat.

Försäkringsverksamheten i Länsförsäkringar Sak består av försäkringsgrenarna Sjuk och Olycksfall, Företag och Fastighet, Motorfordon, Trafik, Sjöfart, Luftfart och Transport samt Mottagen återförsäkring. Styrelsen begränsar i tillämpliga fall försäkringsriskerna genom beslut om högsta tillåtna självbehåll för skilda slags försäkringsrisker och om vilka kategorier av återförsäkringsgivare som får användas för avgiven återförsäkring.

Skadeförsäkringsrisker består av både premierisker, reservrisker och katastrofrisker. Innebörden i dessa begrepp och Länsförsäkringar Saks generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan.

KÄNSLIGHETSANALYS, Mkr

	Inverkan på vinst Före skatt	Inverkan på eget kapital
10 % lägre premienivå	–147	–106
10 % ökad skadefrekvens eller högre genomsnittsskada	–115	–83
1 % högre skadeinflation årligen	–700	–504

Premierisker

Premierisken är risken att skade- och driftskostnader för nya skador inte täcks av premieintäkten.

I verksamhetsgrenar som trafik- och olycksfallsförsäkring adderas en stor mängd oberoende risker, vilket ger en god riskutjämning under förutsättning att premietariffen speglar de verkliga riskskillnaderna mellan olika grupper i försäkringskollektivet. Tarifferna och försäkringsvillkor följs löpande upp och korrigeras vid behov. I övriga verksamhetsgrenar är, vid sidan av premieberäkningen, riskurvalsregler och riskbesiktning de viktigaste instrumenten för att kontrollera premierisken. Bolaget följer även detaljerade interna teckningsriktlinjer (riskurvalsregler) för att säkerställa riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Ett viktigt led i detta är besiktning av nya och befintliga risker. I samband med besiktning genomförs även skadeförebyggande åtgärder i form av rådgivning och installation av förebyggande produkter, vilket ytterligare förbättrar bolagets risk.

För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen har bolaget, genom avgiven återförsäkring, försäkrat sig mot risken för mycket stora skador. Bolagets egen kostnad per skadehändelse, självbehållet, och den gräns upp till vilken återförsäkringsskyddet täcker kostnader per skadehändelse, skydd, varierar från produkt till produkt.

ÅTERFÖRSÄKRING PER SKADEHÄNDELSE, Mkr

	Självbehåll	Skydd
Trafikförsäkring	2	300
Ansvarsförsäkring	20	300
Transportförsäkring	10	200
Olycksfallsförsäkring	20	250
Marin	10	200

För enskilda risker med en risksumma överstigande återförsäkringsskyddet köps återförsäkring risk för risk. Huvuddelen av återförsäkringsavtalen löper per kalenderår. Trafikförsäkringens skydd är anpassat till begränsningarna i Trafikskadelagen. För skador inträffade utomlands finns en tilläggsförsäkring som ger ett obegränsat skydd.

Reservrisker

Reservrisk är risken att avsättningen för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador.

Det totala åtagandet för pågående försäkringar samt för oreglerade skador uppgår till cirka 18,3 miljarder kronor. Uppskattningen av kostnaden för de oreglerade skadorna, cirka 17,7 miljarder kronor, är förknippad med osäkerhet om vad skadorna, kanske flera år framåt i tiden, kan komma att kosta. Detta är särskilt märkbart inom trafikförsäkringen som utgör merparten av bolagets åtagande. Här finns en stor osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att lagstiftning och myndighetsbeslut kan påverka fördelningen av kostnaderna för trafikskador mellan försäkringsbolagen och samhället samt att utsikterna till rehabilitering i sig är svårbedömda i många fall.

Reservutvecklingen följs löpande med hjälp av olika nyckeltal och med jämförelser med andra försäkringsbolag. Den aktuariella reservberäkningen utvecklas kontinuerligt så att använda metoder är väl anpassade till förutsättningarna för respektive verksamhetsgren eller del därav. En väsentlig del av uppföljningen är även de regelbundna genomgångar som görs av oreglerade skador.

Länsförsäkringar Saks försäkringsportfölj har relativt hög duration genom den stora andelen trafikförsäkringsaffär, varför ändringar i skadeinflationen har betydande påverkan på behovet av avsättningar. Följande diagram visar hur nuvärdesberäknade förväntade betalningar på oreglerade skador fördelar sig på löptid.

BERÄKNAD LÖPTIDSFÖRDELNING AV NUVÄRDESBERÄKNADE BETALNINGAR PÅ OREGLERADE SKADOR, BRUTTO

I följande tabell visas utvecklingen av uppskattad skadekostnad före återförsäkring, per skadeår

Mkr	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Summa
Vid slutet av skadeåret	3 024,8	1 605,3	757,3	825,9	908,6	854,5	
Ett år senare	2 962,9	1 531,7	757,3	911,5	868,8		
Två år senare	2 892,7	1 458,7	794,9	876,3			
Tre år senare	2 503,3	1 491,9	750,7				
Fyra år senare	2 481,5	1 377,3					
Fem år senare	2 324,7						
Uppskattad skadekostnad*)	2 324,7	1 377,3	750,7	876,3	868,8	854,5	
Ackumulerade skadeutbetalningar	1 663,7	981,7	536,1	616,8	511,9	315,5	
Ersättningsreserv	661,0	395,6	214,7	259,5	356,9	539,0	1 887,7
Ersättningsreserv äldre årgångar							6 181,1
Ersättningsreserv för mottagen återförsäkring							5 762,6
Summa ersättningsreserv, brutto							**13 831,4**
Skadelivräntereserv, brutto							3 427,3
Skaderegleringsreserv, brutto							406,1
Avsättning för oreglerade skador, brutto							**17 664,7**
Ersättningsreserv, återförsäkrares andel							–5 567,0
Skadelivräntereserv, återförsäkrares andel							–
Skaderegleringsreserv, återförsäkrares andel							–8,9
Avsättning för oreglerade skador, återförsäkrares andel							**–5 575,8**
Avsättning för oreglerade skador, för egen räkning							**12 088,9**

Katastrofrisker

Katastrofrisker avser risken att extrema väderförhållanden, naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter leder till mycket stora skadebetalningar.

Länsförsäkringar Sak har en låg exponering för katastrofrisker för egen räkning.

Länsförsäkringar Sak handhar ett för länsförsäkringsgruppen gemensamt återförsäkringsskydd avseende storm och naturkatastrofer. Erfarenheterna från stormen Gudrun visade att de katastrofriskmodelleringar som då hade gjorts underskattat följderna för skogsskador. I samarbete med externa institut för riskmodellering har beräkningarna av katastrofrisk förnyats. För år 2007 var skyddet 5 miljarder kronor varefter det för år 2008 har höjts till 7 miljarder kronor. Utöver detta finns en gruppintern återförsäkring för samma slags skador omfattande ytterligare 3 miljarder kronor som inträder om skadans storlek överskrider nivån för den externa återförsäkringen.

Marknadsrisker

I förvaltningen av Länsförsäkringar Saks tillgångar används bedömningar av dels möjligheter till god avkastning, dels risknivå både vad gäller att skapa placeringsstrategier och för mer operativa placeringsbeslut. De huvudsakliga tillgångsklasserna i portföljförvaltningen är aktier, räntebärande värdepapper och fastigheter.

En så kallad normalportfölj definieras som utgångspunkt för hur placeringarna ska fördelas på tillgångsklasser och regioner. Underlag för beslut om normalportfölj och för kortsiktiga placeringsbeslut tas fram. Analyser genomförs kontinuerligt av förväntad framtida avkastning och risk för de tillgångsklasser som kan ingå i placeringsportföljerna.

Marknadsrisker i kapitalförvaltningen styrs genom beslut i Länsförsäkringar Saks styrelse om normalportfölj och i vilken utsträckning den faktiska portföljen får avvika från normalportföljen. Styrelsen tar därmed ställning till dels vilken risknivå som ska gälla för placeringsverksamheten, dels vilken frihet som ges för den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från normalportföljen.

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser och råvarupriser samt förändringar i deras respektive volatilitet påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder.

Derivatinstrument används i förvaltningen av placeringstillgångarna i syfte att effektivisera förvaltningen samt att nå önskad riskprofil.

KÄNSLIGHETSANALYS, Mkr

	Inverkan på vinst Före skatt
Ränterisk 1 % högre räntenivå	–228
Aktierisk 10 % lägre aktiekurser	–49
Fastighetsrisk 10 % förändrat marknadsvärde	–9
Valutarisk 10 % svagare krona	–54
Kreditspreadrisk 1 % ökad kreditspread	–64
Ränterisk 1 % högre räntenivå skadelivränta	215

Ränterisk

Ränterisk är risken att nettovärdet av tillgångar, skulder och försäkringstekniska åtaganden minskar på grund av ändrade marknadsräntor. Värdet av försäkringstekniska åtaganden enligt gällande redovisningsregler för skadeförsäkring fastställs inte med utgångspunkt i marknadsräntan. Ett undantag är försäkringstekniska åtagande för skadelivränta. Från och med 2008 är denna skuld räntekänslig. Redovisade ränterisken nedan avser enbart tillgångar och skulder.

Den önskade ränterisken beskrivs och beslutas i ett önskat mål för durationen med ett rebalanseringsintervall. Derivatinstrument som exempelvis ränteswapkontrakt används för att hantera ränterisken. I redovisningen tillämpas säkringsredovisning när en effektiv koppling finns mellan säkrat lån och ränteswapen.

Exponeringen för ändrade marknadsräntor framgår av följande tabell utvisande räntebindningstider för fastförräntande tillgångar och skulder, netto.

Räntebindningstider för Länsförsäkringar Saks tillgångar och skulder, netto (inkl. derivat) per 2007-12-31, Mkr

Totalt	Mindre än 1 år	1-5 år	5-10 år	Mer än 10 år
Fastförräntande tillgångar minus fastförräntande skulder	2 537	3 898	1 207	261

Tabellen visar den nominella ränteförfallostrukturen netto.

Aktierisk

Aktierisk är risken att värdet av tillgångar minskar på grund av fallande aktiekurser. Risken beskrivs och beslutas i en normalportfölj med exponering per region med ett rebalanseringsintervall. Inom vissa valda regioner sker sedan placering med ett flertal förvaltare för att minska förvaltarrisken på en enskild region. För de regioner/marknader som inte blir föremål för investering via flera förvaltare, sker investering i önskat marknadsindex.

Fastighetsrisk

Fastighetsrisk är risken att värdet av tillgångar minskar på grund av fallande fastighetspriser. Fastighetspriserna är en effekt av antaganden om gällande avkastningskrav samt hyresnivåer. Antaganden om avkastningskrav följer normalt gällande ränteantaganden.

Fastighetsrisken i Länsförsäkringar Sak härrör till övervägande del från ägandet av den kontorsfastighet i Stockholm som Länsförsäkringar AB-koncernen nyttjar för sin verksamhet.

Kreditspreadrisk

Kreditspreadrisk är risken att värdet av tillgångar minskar på grund av ökande differens mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspapper.

Kreditspreadrisken hanteras i styrdokument som anger godkända exponeringar per motpart. Motparten ska ha en kreditvärdering, rating, som anses tillräcklig. Beslut om hur stor del av obligationsportföljen som ska utgöras av obligationer med kreditrisk fattas mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar.

Obligationsplaceringar fördelade på ratingklasser	Mkr
AAA – svenska staten	912
AAA – andra statspapper än svenska statens	2 509
AAA - övriga	3 429
AA	328
A	10

Valutarisk

Valutarisken är risken att nettovärdet av tillgångar, skulder och försäkringstekniska åtaganden minskar på grund av ändrade valutakurser.

Beslut om storleken på valutaexponering fattas mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar.

Länsförsäkringar Saks nettoexponering i utländsk valuta 2008-12-31

Valuta	Motvärde i Mkr
CHF	239
USD	194
EUR	–257
Övriga valutor	19
Totalt	**195**

Den totala valutaexponeringen netto uppgick 2008-12-31 till 1,5 % av totala placeringstillgångar.

Motpartsrisker

Med motpartsrisker avses risken att motparter inte fullgör sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Länsförsäkringar Saks exponering för motpartsrisker uppstår främst genom avgiven återförsäkring och genom användning av finansiella derivat.

Motpartsriskerna mot återförsäkringsgivare avser återförsäkringsfordringar och återförsäkrares andel av oreglerade skador. För att begränsa motpartsriskerna på återförsäkringsgivare finns regler för val av återförsäkringsbolag. Minimikravet vid val av återförsäkrare är bland annat att dessa ska ha minst A-rating enligt ratinginstitutet Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. Därtill eftersträvas en spridning av avgiven återförsäkring på ett flertal återförsäkringsgivare.

Länsförsäkringar Sak bedömer regelbundet nedskrivningsbehovet för tillgångar avseende återförsäkringsavtal. Förfallna fordringar kontrolleras löpande.

Motpartsrisker i finansiella derivat hanteras genom regler om godkänd exponering per motpart. Storleken på tillåten exponering beror av motpartens rating. Exponeringarna begränsas genom ISDA-avtal (nettningsavtal) samt tillhörande avtal kring ställande av säkerheter vid vissa uppnådda motpartsexponeringar.

Exponering för motpartsrisker	Finansiella derivat (exponering enligt marknadsvärden), Mkr
AAA	–
AA	169
A	75

Exponering för motpartsrisker	Återförsäkring i procent
AAA	2
AA	43
A	54
BBB	1

Ovanstående fördelning avser exponering för köpt externt skydd inför 2009.

Operativ risk

Operativ risk är risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser.

Varje enhet inom Länsförsäkringar Sak svarar för att förebygga operativa risker inom sitt ansvarsområde. Riskanalyser genomförs årligen dels på bolagsnivå, dels i den operativa verksamheten. För att möta de ökande kraven i incidenthanteringen införs ett gemensamt systemstöd avsedd att likrikta mätmetodiken för operativ risk i hela koncernen. Vidare fastställs en kontinuitetsplan årligen av företagsledningen

Internrevisionen, som rapporterar direkt till styrelsen, granskar och utvärderar verksamhetens interna styrning. Compliancefunktionen har till uppgift att identifiera och rapportera risker som kan uppkomma till följd av bristande regelefterlevnad.

Koncentrationsrisk

Från och med 2004 tecknas merparten av Länsförsäkringars trafikförsäkringsaffär av de lokala länsförsäkringsbolagen. Inträffade skador för affär tecknad fram till och med 2003 avvecklas inom Länsförsäkringar Sak. Av totala försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring på 18,3 mdr avser 52 procent försäkringsgrenen Trafik.

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk är risken för att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt. Länsförsäkringar Saks likviditetsrisker är begränsade eftersom premierna tas in i förväg och stora skadebetalningar vanligen är kända långt innan de förfaller. Vidare är merparten av Länsförsäkringar Saks placeringstillgångar likvida med kort varsel.

Belopp i Mkr om inget annat anges

NOT 3 PREMIEINKOMST

	2008	2007
Direkt försäkring, Sverige	1 509,5	1 229,2
Direkt försäkring övriga EES	0,1	0,0
Mottagen återförsäkring	2 490,5	2 054,4
Summa	**4 000,1**	**3 283,7**

NOT 4 KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN

	2008	2007
Överförd kapitalavkastning	463,6	383,2
Räntesatser, procent		
Avsättningar för försäkringar med lång avvecklingstid i run-off SEK	3,50	3,00
Avsättningar för trafikförsäkring ej i run-off SEK	3,50	2,50
Avsättningar för skadelivräntor SEK (den reala grundenliga diskonteringsräntan)	3,50	3,00
Avsättningar för övriga försäkringar med lång avvecklingstid ej i run-off SEK	3,50	2,50
Avsättningar för försäkringar med kort avvecklingstid SEK	3,50	2,50
Avsättningar USD	5,30	5,10
Avsättningar GBP	6,10	4,80
Avsättningar EUR	4,80	3,00
Avsättningar i annan utländsk valuta	5,40	4,30

Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten efter avgiven återförsäkring samt på genomsnittet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring under året.

NOT 5 ÖVRIGA TEKNISKA INTÄKTER OCH KOSTNADER

	2008	2007
Beståndsersättning	6,1	11,8
Kostnad för beståndsöverlåtelse	–	–4,4
Summa	**6,1**	**7,4**

Delar av försäkringsbestånd avseende försäkringsskydd för rikstäckande kunder inom företagsmotor har sålts till de lokala länsförsäkringsbolagen.

NOT 6 UTBETALDA FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

	2008	2007
Utbetalda skadeersättningar	–1 330,8	–1 218,5
Driftskostnader för skadereglering	–227,8	–175,4
Summa	**–1 558,5**	**–1 393,9**

NOT 7 DRIFTSKOSTNADER

Totala driftskostnader på kostnadsslag

	2008	2007
Personalkostnader	–481,7	–343,6
Lokalkostnader	–44,6	–30,9
Avskrivningar	–36,7	–35,3
Serviceintäkter	769,5	734,4
Övriga kostnader	–981,1	–966,3
Summa	**–782,6**	**–641,7**

Totala driftskostnader funktionsindelade

	2008	2007
Driftskostnader i kapitalförvaltning	–77,0	–59,8
Driftskostnader i fastighetsförvaltning	–0,2	–0,2
Driftskostnader för skadereglering	–227,8	–175,4
Driftskostnader för anskaffning och administration	–477,7	–406,3
Summa	**–782,6**	**–641,7**

Driftskostnader		
Anskaffningskostnader [1]	–215,9	–197,5
Förändring av Förutbetalda anskaffningskostnader	3,9	2,1
Administrationskostnader	–511,7	–304,0
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	246,1	93,1
Summa	**–477,7**	**–406,3**
Varav kostnad för hyra av lokaler, inventarier och IT-utrustning	–39,4	–30,7
Bolaget hyr lokaler, inventarier och IT-utrustningar av moderbolaget Länsförsäkringar AB.		
[1] Varav provisioner för direkt försäkring	–87,3	–81,6

NOT 8 KAPITALAVKASTNING, INTÄKTER

	2008	2007
Hyresintäkter från byggnader och mark	5,9	5,1
Utdelning på aktier och andelar	75,2	80,7
Utdelning från intresseföretag	–	4,0
Ränteintäkter		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	353,4	363,7
Övriga ränteintäkter	170,6	185,0
Resultat från handelsbolagsandelar	31,4	43,7
Valutakursvinst, netto	204,7	–
Realisationsvinster, netto		
Aktier och andelar i intresseföretag	0,1	–
Räntebärande värdepapper, koncernföretag	0,4	–
Aktier och andelar [1]	–	1 846,1
Summa	**841,9**	**2 528,2**

[1] Placeringstillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

NOT 9 KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER

	2008	2007
Driftskostnader, byggnader och mark	–2,8	–2,8
Kapitalförvaltningskostnader	–77,2	–60,2
Räntekostnader		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–69,1	–68,7
Övriga räntekostnader	–74,9	–203,6
Valutakursförlust, netto	–	–53,5
Nedskrivning aktier och andelar i intresseföretag	–	–3,0
Realisationsförluster, netto		
Aktier och andelar	–1 570,4	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper [1]	–1 204,4	–30,1
Övriga placeringstillgångar	–2,8	–
Summa	**–3 001,5**	**–421,8**

[1] Placeringstillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

NOT 9 KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER (FORTS)

Vinst/förlust uppdelat per värderingskategori	2008	2007
Derivattillgångar avsedda för riskhantering, ej säkringsredovisning	–1 340,0	–244,1
Övriga finansiella tillgångar till verkligt värde via resultaträkningen	–1 434,1	1 539,7
Övriga finansiella skulder	–66,7	–66,5
Lånefordringar och kundfordringar	24,4	19,6
Poster som ej fördelas på kategori		
Valutakursresultat	204,7	–53,5
Räntenetto	4,3	17,3
Kapitalförvaltningskostnader	–77,2	–60,2
Icke finansiella poster som ingår i kapitalavkasningen netto	31,6	44,7
Summa	**–2 652,9**	**–1 197,0**

NOT 10 OREALISERADE VINSTER OCH FÖRLUSTER PÅ PLACERINGSTILLGÅNGAR

	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
Orealiserat resultat	**2008**	**2007**	**2008**	**2007**
Byggnader och mark	–	3,0	–	–
Aktier och andelar	–	–	–713,9	–896,3
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	70,1	116,5	–	–
Derivat	150,5	–	–	–132,6
Summa	**220,6**	**119,5**	**–713,9**	**–1 028,9**

NOT 11 SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	2008	2007
Aktuell skatt	5,9	–223,1
Summa aktuell skatt	**5,9**	**–223,1**
Uppskjuten skatt		
Uppskjuten skattekostnad avseende temporära skillnader	150,1	–518,5
Uppskjuten skatteintäkt under året aktiverat skattemässigt underskott	510,2	524,0
Summa uppskjuten skatt	**660,4**	**5,5**
Totalt redovisad skatteintäkt/kostnad	**666,3**	**–217,6**
Avstämning av effektiv skattesats		
Resultat före skatt	–2 466,6	794,7
Skatt enligt gällande skattesats	690,6	–222,5
Skatt ej avdragsgilla kostnader	5,6	–301,3
Skatt ej skattepliktiga intäkter	10,4	306,2
Skatt hänförlig till tidigare år	5,3	–
Ändrade skattesatser	–34,4	–
Summa skatt på årets resultat	**666,3**	**–217,6**
Gällande skattesats, procent	28	28
Effektiv skattesats, procent	27	27

Se också Not 26, Uppskjuten skatt.

NOT 12 ANDRA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

	2008-12-31	2007-12-31
Ingående anskaffningsvärde	180,1	44,9
Tillkommande tillgångar	11,2	135,2
Utgående anskaffningsvärde	**191,3**	**180,1**
Ingående ackumulerad avskrivning	–46,3	–19,3
Årets avskrivning	–24,6	–27,0
Utgående ackumulerad avskrivning	**–70,9**	**–46,3**
Summa	**120,4**	**133,8**

Av årets anskaffningar avser förvärvat försäkringssystem från Länsförsäkringar EFEL Skadeförsäkring AB. Tillgången skrivs av på fem år. Övriga immateriella tillgångar består av kundregister/försäkringsbestånd samt egenutvecklade system.

NOT 13 BYGGNADER OCH MARK

	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Ytvakansgrad	Direktavkastning %	Värdeförändring*)
Förvaltningsfastigheter värde 2008-12-31	5,2	93,0	0,0	3,2	–36,3
Förvaltningsfastigheter värde 2007-12-31	5,2	93,0	0,0	2,3	–53,0

*)Värdeförändring avser förändring av verkligt värde om direktavkastningskravet höjs med två procentenheter.

	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
Periodens värdeförändring	**2008-12-31**	**2007-12-31**	**2008-12-31**	**2007-12-31**
Ingående balans	5,2	5,2	93,0	90,0
Resultat från justeringar av verkligt värde	–	–	–	3,0
Utgående balans	**5,2**	**5,2**	**93,0**	**93,0**

Sammanställning av värden

2008-12-31	Taxeringsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
Förvaltningsfastigheter	73,3	93,0	5,2

Påverkan på periodens resultat	**2008**	**2007**
Hyresintäkter	5,9	5,1
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden (drift- och underhållskostnader, fastighetsskatt och tomträttsavgälder)	–2,8	–2,8

Resultatposterna ovan ingår i resultatraderna Kapitalavkastning, intäkter och Kapitalavkastning, kostnader.
Fastigheterna är belägna i Stockholms stad. Ingen del av fastigheterna används i den egna rörelsen, de hyrs ut till externa hyresgäster.
Värdering av fastigheterna har gjorts av extern värderingsman. Fastigheterna värderas till marknadsvärde. Värderingen bygger på en kassaflödesanalys.

NOT 14 AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Företagets namn	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier och andelar	Ägarandel	Eget kapital 2008-12-31	Resultat 2008	Bokfört värde 2008-12-31
Agria Försäkrings AB	516401-8003	Stockholm	40 000	100	340,9	–72,0	658,6
Länsförsäkringar Sak Fastighets AB	556683-6416	Stockholm	1 000	100	68,0	–0,1	68,0
Länsförsäkringar EFEL Livförsäkring AB	516406-0658	Stockholm	60 000	100	60,5	0,5	170,0
Länsförsäkringar EFEL Skadeförsäkring AB	516406-0666	Stockholm	65 000	100	66,2	1,2	355,0
Länsförsäkringar Grupplivförsäkrings AB	516401-6692	Stockholm	28 000	100	157,1	–6,6	160,5
Länsförsäkringar International AB	556682-1210	Stockholm	5000	100	7,7	–1,6	7,7
Länsförsäkringar International Försäkrings AB	516406-0609	Stockholm	30 000	100	110,2	–48,9	135,0
Utile Dulci 2 HB	916601-0067	Stockholm		100	81,2	31,5	278,4
Summa					**891,9**	**–96,1**	**1 833,3**
Summa 2007-12-31					**281,8**	**40,1**	**480,0**

Samtliga aktier och andelar är onoterade.

Anskaffningsvärde	**2008-12-31**	**2007-12-31**
Ingående balans	480,0	271,8
Tillkommande och avgående tillgångar	1 353,2	173,7
Utgående balans	**1 833,3**	**480,0**
Ackumulerade nedskrivningar	**–**	**–**
Summa bokfört värde	**1 833,3**	**480,0**
Verkligt värde	**2 430,0**	**903,0**

NOT 15 LÅN TILL KONCERNFÖRETAG

	2008-12-31	2007-12-31
Reverslån till Utile Dulci 2 HB	1 310,0	1 390,0
Länsförsäkringar Hypotek AB (publ)	54,1	–
Summa	**1 364,1**	**1 390,0**

Lånet till Utile Dulci 2 HB löper med förlängning med tre månader i taget. Ränta tre månaders STIBOR. Lånet till Länsförsäkringar Hypotek AB löper till 2013-08-18. Räntesats 4,5 procent.

NOT 16 AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

Företagets namn	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier och andelar	Kapital-andel %	Eget kapital 2008-12-31	Resultat 2008	Bokfört värde 2008-12-31
Länsförsäkringsbolagens Fastighets HB Humlegården	916604-6459	Stockholm	188 722	29	0,7	–0,1	0,0
Consulting AB Lennermark & Andersson	556131-2223	Örebro	1 582	29	34,6	8,2	10,7
European Alliance Partners Company AG*	CH-0203026423-1	Zürich	12 331	17	57,3	3,3	8,0
Summa					**92,6**	**11,5**	**18,7**

Samtliga aktier och andelar är onoterade.

Anskaffningsvärde	**2008-12-31**	**2007-12-31**
Ingående balans	22,0	23,9
Tillkommande och avgående tillgångar	–0,3	–1,9
Utgående balans	**21,7**	**22,0**
Ackumulerade nedskrivningar		
Ingående balans	–3,0	–
Årets nedskrivningar	3,0	–3,0
Utgående balans	–	**–3,0**
Summa bokfört värde	**18,7**	**19,0**

Finansiell information i sammandrag avseende intresseföretagen
Uppgifterna avser Länsförsäkringar Saks ägarandel

	2008	2007
Intäkter	32,8	32,8
Resultat	2,9	3,6
Tillgångar	229,1	179,4
Skulder	209,4	161,3
Eget kapital	19,7	18,1

*) Anledningen till varför European Alliance Partners Company AG klassificeras som intresseföretag trots att ägarandelen understiger 20 procent är att Länsförsäkringar Sak anses ha ett betydande inflytande i bolaget. Länsförsäkringar Sak är representerat i bolagets styrelse och har rättighet att delta i alla beslut som fattas, inklusive strategiska frågor och frågor som rör riktlinjer, budget och verksamhetsplaner. Vidare sker ett stort utbyte av information med bolaget.

NOT 17 AKTIER OCH ANDELAR

	Verkligt värde 2008-12-31	Verkligt värde 2007-12-31
Noterade aktier och andelar	417,1	4 569,1
Onoterade aktier och andelar	522,6	756,1
Summa	**939,8**	**5 325,2**
Anskaffningsvärde	856,5	4 624,1

Aktier och andelar är värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

NOT 18 OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

	Verkligt värde 2008-12-31	Verkligt värde 2007-12-31
Emittent		
Svenska staten	912,2	1 645,0
Svenska bostadsinstitut	3 204,2	4 067,9
Övriga svenska emittenter	108,0	96,4
Utländska stater	2 836,3	1 824,9
Övriga utländska emittenter	1 758,9	1 222,9
Summa	**8 819,5**	**8 857,2**
Marknadsstatus		
Noterade värdepapper	8 819,5	8 857,2
	2008-12-31	**2007-12-31**
Upplupet anskaffningsvärde	8 216,1	8 943,3

Värdepapprens bokförda värden jämfört med nominellt belopp

	2008-12-31	2007-12-31
Bokfört värde	8 819,5	8 857,2
Nominellt värde	8 610,5	8 841,4
Skillnad	**209,0**	**15,7**
Summa överstigande belopp	213,1	59,6
Summa underskridande belopp	–4,1	–43,9
Nettoskillnad	**209,0**	**15,7**

NOT 19 DERIVAT

Derivatinstrument med positiva värden eller värde noll

	Verkligt värde		Nominellt belopp	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Aktierelaterade derivat	0,2	365,9	215,3	11 572,8
Ränterelaterade derivat	0,3	–	655,0	–
Valutarelaterade derivat	205,6	157,5	8 247,7	9 150,6
Summa	**206,1**	**523,4**	**9 118,0**	**20 723,4**
Anskaffningsvärden	–	323,8		

Derivatinstrument med negativa värden

	Verkligt värde		Nominellt belopp	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Aktierelaterade derivat	0,0	203,6	503,9	9 895,0
Ränterelaterade derivat	–	0,1	–	479,2
Valutarelaterade derivat	449,6	97,9	8 514,4	9 093,9
Summa	**449,6**	**301,6**	**9 018,3**	**19 468,1**

NOT 20 FORDRINGAR AVSEENDE DIREKT FÖRSÄKRING

	2008-12-31	2007-12-31
Fordringar på försäkringstagare	189,3	146,0
Fordringar på försäkringsmäklare	–	10,6
Fordringar på försäkringsföretag	6,6	2,2
Summa	**195,9**	**158,8**

NOT 21 ÖVRIGA FORDRINGAR

	2008-12-31	2007-12-31
Fordringar avseende koncernföretag	231,6	386,9
Fordran på moderbolag	278,1	–
Fordringar avseende Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB, koncernen	49,9	532,2
Övriga fordringar	276,8	480,8
Summa	**836,6**	**1 400,0**

NOT 22 KATEGORIER AV TILLGÅNGAR OCH SKULDER

	Lånefordringar och kundfordringar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde	Innehav för handelsändamål	Icke-finansiella tillgångar	Summa redovisat värde	Verkligt värde
TILLGÅNGAR						
Andra immateriella tillgångar				120,4	120,4	
Förvaltningsfastigheter		93,0			93,0	93,0
Aktier i koncernföretag				1 833,3	1 833,3	
Aktier och andelar i intresseföretag				18,7	18,7	
Lån till koncernföretag		1 364,1			1 364,1	1 364,1
Aktier och andelar		939,8			939,8	939,8
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		8 819,5			8 819,5	8 819,5
Derivat			206,1		206,1	206,1
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring				51,5	51,5	
Återförsäkrares andel av försäkringtekniska avsättningar				5 730,9	5 730,9	
Fordringar avseende direkt försäkring				195,9	195,9	
Fordringar avseende återförsäkring				216,5	216,5	
Övriga fordringar	368,5			468,1	836,6	368,5
Uppskjuten skattefordring				532,7	532,7	
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		162,5		54,6	217,1	162,5
Kassa och bank	541,6				541,6	541,6
Summa tillgångar	**910,1**	**11 378,9**	**206,1**	**9 222,6**	**21 717,7**	**12 495,1**

	Finansiella skulder värderade till verkligt värde	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Icke-finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
SKULDER						
Försäkringstekniska avsättningar				18 270,3	18 270,3	
Övriga avsättningar				204,4	204,4	
Depåer från återförsäkrare				46,2	46,2	
Skulder avseende direkt försäkring				446,8	446,8	
Skulder avseende återförsäkring				278,2	278,2	
Derivat		449,6			449,6	449,6
Övriga skulder			29,8		99,1	29,8
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader			27,7	350,3	378	27,7
Summa skulder		**449,6**	**57,5**	**19 786,4**	**20 172,6**	**507,1**

NOT 23 FÖRUTBETALDA ANSKAFFNINGSKOSTNADER

	2008-12-31	2007-12-31
Ingående förutbetalda anskaffningskostnader	10,5	8,3
Årets avskrivning	–10,5	–8,3
Årets avsättning	**14,4**	**10,5**

Samtliga anskaffningskostnader har en avskrivningstid inom ett år.

NOT 24 ÖVRIGA FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2008-12-31	2007-12-31
Övriga upplupna intäkter	27,4	82,8
Övriga förutbetalda kostnader	12,1	11,5
Summa	**39,5**	**94,2**

NOT 25 FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

	2008-12-31			2007-12-31		
	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto
Ej intjänade premier						
Ingående balans	397,9	75,3	322,7	406,7	113,8	292,9
Avsättningar under perioden	187,2	79,4	107,8	–45,1	–38,6	–6,5
Övertagna försäkringsbestånd	–	–	–	36,2	–	36,2
Valutakursförändring	–1,0	0,4	–1,4	0,2	0,1	0,1
Utgående balans	**584,1**	**155,1**	**429,0**	**397,9**	**75,3**	**322,7**
Kvardröjande risk						
Ingående balans	1,4	–	1,4	3,2	–	3,2
Avsättningar under perioden	20,1	–	20,1	–1,8	–	–1,8
Utgående balans	**21,5**	–	**21,5**	**1,4**	**–**	**1,4**
Oreglerade skador						
Inträffade och rapporterade skador	10 545,9	3 093,6	7 452,3	9 898,2	2 307,1	7 591,21
Inträffade men ej rapporterade skador	3 569,2	2 380,5	1 188,7	2 961,8	1 994,8	967,0
Skadelivräntor	3 212,0	–	3 212,0	3 056,8	–	3 056,8
Skaderegleringskostnad	536,5	8,7	527,7	559,6	9,9	549,6
Summa ingående balans	**17 863,6**	**5 482,9**	**12 380,7**	**16 476,4**	**4 311,8**	**12 164,6**
Periodens avsättning	–333,6	68,8	–402,4	867,2	1 167,3	–300,1
Övertagna försäkringsbestånd	12,0	–	12,0	511,1	–	511,1
Förändring mot Eget kapital	38,5	–	38,5	–	–	–
Valutakursförändring	84,3	24,2	60,1	8,9	3,9	5,0
Inträffade och rapporterade skador	9 815,2	2 666,6	7 148,7	10 545,9	3 093,6	7 452,3
Inträffade men ej rapporterade skador	4 016,1	2 900,4	1 115,7	3 569,2	2 380,5	1 188,7
Skadelivräntor	3 427,3	–	3 427,3	3 212,0	–	3 212,0
Skaderegleringskostnad	406,1	8,9	397,2	536,5	8,7	527,7
Summa utgående balans	**17 664,7**	**5 575,8**	**12 088,9**	**17 863,6**	**5 482,9**	**12 380,7**

Avsättning för oreglerade skador före diskontering, för sjuk- och olycksfallsförsäkring för barn uppgår till 36,0 Mkr. Motsvarande belopp efter diskontering är 33,8 Mkr. Diskonteringsräntan är 3,0 procent.

NOT 26 UPPSKJUTEN SKATT

Redovisade uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kan hänföras till följande

	Tillgångar		Skulder		Netto	
31 december	**2008**	**2007**	**2008**	**2007**	**2008**	**2007**
Byggnader och mark	–	–	23,7	25,2	23,7	25,2
Andra finansiella placeringstillgångar	–	–	17,9	151,0	17,9	151,0
Skulder	–64,0	–48,6	–	–	–64,0	–48,6
Utnyttjande av underskottsavdrag	–510,2	–	–	–	–532,7	–
Uppskjuten skattefordran(–) / uppskjuten skatteskuld (+)	**–574,3**	**–48,6**	**41,5**	**176,2**	**–532,7**	**127,6**
Kvittning	41,5	48,6	–41,5	–48,6		
Netto uppskjuten skattefordran (–) / uppskjuten skatteskuld (+)	**532,7**	**–**	–	**127,6**	**532,7**	**127,6**

Bolaget har inga temporära skillnader med skattemässig effekt i koncern- och intresseföretag.

NOT 26 UPPSKJUTEN SKATT, forts.

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag

	Belopp vid årets ingång	Redovisat över resultat-räkning	Belopp vid årets utgång
Byggnader och mark	25,2	–1,5	23,7
Andra finansiella placeringstillgångar	151,0	–133,1	17,9
Skulder	–48,6	–15,5	–64,0
Utnyttjande av underskottsavdrag	–	–510,2	–510,2
Uppskjuten skattefordran (–) / skatteskuld (+)	**127,6**	**–660,4**	**–532,7**

NOT 27 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	2008-12-31	2007-12-31
Pensionsavsättning enligt avtal om möjlighet att frivilligt gå i pension från 62 års ålder	18,8	28,4
Övriga avsättningar	181,8	169,6
Summa	**200,7**	**198,0**

NOT 28 SKULDER AVSEENDE DIREKT FÖRSÄKRING

	2008-12-31	2007-12-31
Skulder till försäkringstagare	42,4	57,4
Skulder till försäkringsmäklare	22,0	16,0
Skulder till försäkringsföretag	382,4	291,3
Summa	**446,8**	**364,7**

NOT 29 LÅN FRÅN MODERBOLAG

	2008-12-31	2007-12-31
Reverslån från Länsförsäkringar AB (publ)	–	1 160,0
Summa	**–**	**1 160,0**

NOT 30 ÖVRIGA SKULDER

	2008-12-31	2007-12-31
Skulder avseende koncernföretag	3,4	132,1
Skuld till moderbolaget	9,9	13,1
Skulder avseende Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB, koncernen	0,0	–
Skulder avseende länsförsäkringsbolag	2,3	4,1
Övriga skulder	83,5	348,1
Summa	**99,1**	**497,3**

NOT 31 ÖVRIGA UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2008-12-31	2007-12-31
Premier, influtna ej förfallna	43,4	35,6
Upplupen semester- och övertidsersättning	18,0	16,1
Övrigt	316,6	156,6
Summa	**378,0**	**208,3**

NOT 32 PENSIONER

Förmånsbestämda pensionsplaner

Bolaget har en förmånsbestämd pensionsplan som är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen. Personer som är födda 1955 eller tidigare kan frivilligt gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder. Utöver denna plan finns ett antal mindre planer som nästan enbart omfattar anställda som redan uppnått pensionsåldern. Dessa planer omfattar ålderspension samt i en del fall även efterlevandepension. Pensionsbeloppen utgår i förhållande till slutlönen vid pensioneringen och är i de allra flesta fallen livsvariga. I de fall uppräkning av pensionen är avtalad följer koncernen de normer som Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) tillämpar.

	2008	2007
Pensionsförpliktelser		
Avsatt till pensioner	8,6	9,2
Övriga avsättningar	22,5	35,4
Summa	**31,1**	**44,6**
Av det belopp som redovisas som Avsatt till pensioner omfattas endast följande belopp av Tryggandelagen	8,6	9,2

NOT 32 PENSIONER, FORTS.

	2008	2007
Årets förändring av kapitalvärdet av förpliktelser i egen regi för vilka det inte finns några avskiljda tillgångar		
Ingående kapitalvärde den 1 januari enligt svenska principer för beräkning av pensionsförpliktelsen	35,4	32,0
Intäkt/kostnad exklusive räntekostnad som påverkat resultatet	–14,2	2,2
Räntekostnad	1,3	1,2
Kapitalvärdet per den 31 december	**22,5**	**35,4**
Årets förändring av kapitalvärdet av förpliktelser i egen regi vilka helt eller delvis täcks av särskilt avskiljda tillgångar		
Ingående kapitalvärde den 1 januari enligt svenska principer för beräkning av pensionsförpliktelsen	9,2	10,0
Utbetalda pensioner	–1,3	–1,4
Annan förändring av kapitalvärdet	0,7	0,6
Kapitalvärdet per den 31 december	**8,6**	**9,2**
Årets förändring av det totala kapitalvärdet av förpliktelser i egen regi		
Ingående kapitalvärde den 1 januari enligt svenska principer för beräkning av pensionsförpliktelsen	44,6	42,0
Intäkt/kostnad exklusive räntekostnad som påverkat resultatet	–14,2	2,2
Räntekostnad	1,3	1,2
Utbetalda pensioner	–1,3	–1,4
Annan förändring av kapitalvärdet	0,7	–0,5
Kapitalvärdet per den 31 december	**31,1**	**44,6**
Verkligt värde avseende särskilt avskiljda tillgångar		
Verkligt värde per den 1 januari	17,6	18,4
Avkastning på särskilt avskiljda tillgångar	0,9	0,5
Betalningar till och från pensionsstiftelserna	–1,3	–1,4
Överskott i särskilt avskiljda tillgångar (Verkligt värde av särskilt avskiljda tillgångar till den del detta ej påverkat företagets redovisning)	–8,6	–8,4
Verkligt värde per den 31 december	**8,6**	**9,2**
Netto pensionsförpliktelser per den 31 december	**22,5**	**35,4**
Kostnader avseende pensioner Pensionering i egen regi		
Intäkt/kostnad exklusive räntekostnad	–14,2	2,2
Räntekostnad	1,3	1,2
Avkastning på särskilt avskiljda tillgångar	0,9	0,5
Kostnad för pensionering i egen regi	**–11,9**	**3,9**
Kostnader som täcks av överskott i särskilt avskiljda tillgångar	–0,9	–0,5
Redovisad nettokostnad hänförlig till pensioner	**–12,9**	**3,3**
Verkligt värde av särskilt avskiljda tillgångar		
Andelar i räntefonder	21,8	20,9
Kassa och bank	3,3	3,1
Andra tillgångar	0,0	0,0
Skulder	–8,1	–6,6
Summa	**17,0**	**17,5**
Avkastningsprocent på särskilt avskiljda tillgångar	**3,6**	**1,9**

NOT 32 PENSIONER, forts.

	2008	2007
Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser		
Diskonteringsränta	3,5	3,5
Andel som bedöms att frivilligt gå i pension vid 62 års ålder	20%	20%
Kapitalet i särskilt avskiljda tillgångar överstiger kapitalvärdet av pensionsförpliktelser till anställda. Detta överskott redovisas inte i balansräkningen.	8,6	8,4

Avgiftsbestämda pensionsplaner
Avgiftsbestämda pensionsplaner är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar. FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 IAS 19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

	2008	2007
Kostnader för avgiftsbestämda planer	56,4	50,9

NOT 33 POSTER INOM LINJEN

	2008-12-31	2007-12-31
Ställda panter		
Registerförda placeringstillgångar för försäkringstagares räkning, totalt	13 117,5	13 802,2
varav avseende förmånsberättigade åtaganden	3 427,3	3 212,0
Bankmedel	54,0	14,4
Summa	**13 171,5**	**13 816,6**
Den försäkringstekniska skulden vilken svarar mot registerförda tillgångar uppgår till	12 539,4	12 704,8

Registerförda tillgångar enligt 7 Kap 11§ försäkringsrörelselagen uppgår till 13 117,5 Mkr. I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Under rörelsens gång har företaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är skuldtäckta enligt försäkringsrörelselagen.

	2008-12-31	2007-12-31
Ansvarsförbindelser		
Delägare i Länsförsäkringsbolagens Fastighets HB Humlegården	–	0,7
Delägare i Utile Dulci 2 HB	41,1	42,2
Förtida uttag vid 62 års ålder enligt pensionsavtal, 80 procent	75,3	113,7
Summa	**116,4**	**156,6**

Härutöver finns följande garantiförbindelser
Garanti till ILU om ansvarighet för affär tecknad av koncernföretaget Stockholm Reinsurance Company (UK) Ltd. Försäkringsbeståndet är överlåtet till Wasa International Försäkrings AB.

NOT 34 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Medelantal anställda	2008	2007
Tjänstemän, Sverige		
Män	159	156
Kvinnor	202	182
Totalt antal anställda	**361**	**338**

Löner, ersättningar och sociala kostnader, Mkr	2008	2007
Tjänstemän, Sverige		
Löner och ersättningar	222,3	181,4
varav rörlig ersättning	1,9	5,7
Sociala kostnader	219,8	131,1
varav pensionskostnader	119,8	58,5
Styrelse, vd, Sverige		
Löner och ersättningar	5,2	2,9
varav lön till vd och vvd	4,3	2,4
varav rörlig ersättning till vd och vvd	0,7	0,4
Sociala kostnader	3,4	2,0
varav pensionskostnader	1,3	0,9
Totala löner, ersättningar och sociala kostnader		
Löner och ersättningar	227,6	184,3
varav rörlig ersättning	2,6	6,1
Sociala kostnader	223,1	133,1
varav pensionskostnader	121,1	59,4
I ovanstående belopp ingår kostnader för avveckling av personal enligt nedan		
Avveckling lön	28,0	–
Avveckling sociala kostnader	100,6	–
varav pension	72,7	–

Rörlig ersättning
Rörlig ersättning utgår till chefer som har bonusöverenskommelse. Ersättningen baseras på uppnådda mål enligt affärsplanen, index i medarbetarundersökning, ledarskapsindex samt övriga individuella mål. Rörlig ersättning kan utgå med maximalt två månadslöner.

Ett belöningssystem finns som omfattar samtliga medarbetare som inte omfattas av annat bonusavtal. En förutsättning för att denna ersättning utbetalas är att ägarnas krav på avkastning på eget kapital i koncernen uppfylls. Maximalt belopp som kan utfalla per medarbetare om förutsättningarna uppfylls bestäms av respektive styrelse i december varje år. En tredjedel av det fastställda beloppet utfaller till alla oavsett individuell prestation. Utfallet av två tredjedelar av det fastställda beloppet är baserat på uppfyllnadsgraden av de individuella målen i målkontraktet.

Kostnader för avveckling av personal i samband med omorganisation

I ovanstående belopp för Löner, ersättningar och sociala kostnader ingår kostnader för avveckling av personal i samband med omorganisation med 28,0 Mkr avseende lön och 100,6 Mkr avseende sociala avgifter varav 72,7 Mkr utgör pensionskostnader.

Sjukfrånvaro, procent	2008	2007
Totalt av sammanlagd arbetstid	2,9	2,9
Totalt av sammanlagd arbetstid avseende män	1,1	1,5
Totalt av sammanlagd arbetstid avseende kvinnor	4,3	3,9
Frånvaro för anställda i åldern 29 år eller yngre	1,4	1,6
Frånvaro för anställda i åldrarna 30-49 år	2,5	2,5
Frånvaro för anställda i åldern 50 år eller äldre	3,4	3,4
Andel av frånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	47,6	48,0

Ersättningar till ledande befattningshavare
Till styrelsens ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller inget styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare utgörs av grundlön, rörlig ersättning, övriga förmåner samt pensionskostnad. Med andra ledande befattningshavare avses de nio personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledningen.

Rörlig ersättning är maximerad till fyra månadslöner för verkställande direktör, och till två månadslöner för övriga ledande befattningshavare. För 2008 kan maximalt två månadslöner utbetalas till verkställande direktör.

Pensionsförmåner samt övriga förmåner till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ingår som en del av den totala ersättningen.

Rörlig ersättning

I rörlig ersättning ingår beräknad bonus avseende verksamhetsåret. För upplysning om hur bonus har beräknats se nedan. Övriga förmåner avser tjänstebil och ränteförmån. Pensionskostnad avser den kostnad som påverkat årets resultat.

För verkställande direktören och andra ledande befattningshavare baserades rörlig ersättning på uppnådda mål enligt affärsplanen, index i medarbetarundersökningen, ledarskapsindex samt övriga individuella mål.

Pensioner
Pensionsåldern för verkställande direktören är 60 år. Pensionen mellan 60 och 65 år är avgiftsbestämd. Pensionspremien ska uppgå till 18 procent av den pensionsmedförande lönen. Från och med 65 års ålder följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF.

För en ledande befattningshavare är pensionsåldern 62 år. Pensionen mellan 62 och 65 år är avgiftsbestämd. Pensionspremien ska uppgå till 30% av den pensionsgrundande lönen. Från och med 65 års ålder följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF.

För övriga ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år och villkoren följer pensionsavtal mellan FAO och FTF.

Avgångsvederlag
För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om tre månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande två årslöner. Vice verkställande direktören har en uppsägningstid på tre månader i händelse av uppsägning från bolagets sida är uppsägningstiden tolv månader. För övriga ledande befattningshavare tillämpas de villkor som regleras i centrala avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Beredning- och beslutsprocess som tillämpas i fråga om ersättningar till den högsta ledningen

Ersättning till verkställande direktören fastställs av koncernchef och förankras därefter i styrelsen. Ersättning till övriga ledande befattningshavare beslutas av verkställande direktören.

Ersättningar till ledande befattningshavare
Belopp i kronor

2008	Grundlön	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensions-kostnad	Summa	Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön, procent
Ann Sommer, verkställande direktör	2 104 662	347 600	68 808	858 815	3 379 885	34
Mats Olausson, vice verkställande direktör	1 519 280	312 500	43 280	450 766	2 325 826	29
Styrelseledamöter						
Jan Fock, styrelsens vice ordförande	186 208				186 208	
Conny Famm, styrelseledamot	153 750				153 750	
Anders Stigers, styrelseledamot	153 750				153 750	
Lars-Göran Pettersson, styrelseledamot	161 750				161 750	
Kjell Lindfors, styrelseledamot	153 750				153 750	
Mikael Sundquist, styrelseledamot	119 583				119 583	
Andra ledande befattningshavare (8 personer)	8 576 616	871 716	302 126	4 811 531	14 561 989	46
Totalt 2008	**13 129 349**	**1 531 816**	**414 214**	**6 121 112**	**21 196 491**	
2007						
Ann Sommer, Verkställande direktör	1 967 442	417 690	69 721	887 903	3 342 756	38
Styrelseledamöter						
Jan Fock, styrelsens vice ordförande	100 751				100 751	
Jan Karlsson, styelseledamot	33 583				33 583	
Conny Famm, styrelseledamot	80 600				80 600	
Anders Stigers, styrelseledamot	80 600				80 600	
Lars-Göran Pettersson, styrelseledamot	96 600				96 600	
Kjell Lindfors, styrelseledamot	47 017				47 017	
Sören Westin, styrelseledamot	33 583				33 583	
Andra ledande befattningshavare (11 personer)	9 805 098	699 823	332 227	4 685 433	15 522 581	44
Totalt 2007	**12 245 274**	**1 117 513**	**401 948**	**5 573 336**	**19 338 071**	

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, procent	2008	2007
Styrelseledamöter	0	11
Andra ledande befattningshavare	50	60

NOT 35 ARVODE OCH KOSTNADSERSÄTTNING TILL REVISORER

Följande arvoden har utgått till revisorer	2008	2007
KPMG Bohlins AB, revisionsuppdrag	1,3	2,3
KPMG Bohlins AB, andra uppdrag	0,6	0,9
SET Revisionsbyrå AB, revisionsuppdrag	–	0,1

NOT 36 UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÅENDE

De 24 länsförsäkringsbolagen har valt att organisera den gemensamma verksamheten i Länsförsäkringar AB-koncernen. Koncernen har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel och att tillhandahålla sådan service till länsförsäkringsbolagen, som av effektivitetsskäl ska produceras och tillhandahållas gemensamt inom Länsförsäkringar.

Som närstående juridiska personer räknas Länsförsäkringar AB-koncernens och Länsförsäkringar Liv-koncernens bolag, samtliga intressebolag, Länsförsäkringar Mäklarservice AB, de 24 länsförsäkringsbolagen med dotterbolag och de 14 socken- och häradsbolagen. Närstående nyckelpersoner är styrelseledamöter och ledande befattningshavare och nära familjemedlemmar till dessa personer.

Principer för transaktioner
Transaktioner mellan närstående förekommer huvudsakligen som transaktioner av engångskaraktär och som transaktioner av löpande karaktär. Till transaktioner av engångskaraktär hör köp och försäljning av tillgångar och liknande transaktioner och i begränsad omfattning. Vid större transaktioner av engångskaraktär ska transaktionen grundas på skriftliga avtal med en omfattning som följer marknadsmässig standard och med marknadsmässiga villkor.

Till transaktioner av löpande karaktär hör varor och tjänster som tillhandahålls för bolagen inom Länsförsäkringar AB-koncernen samt gentemot länsförsäkringsgruppen avseende utförandet av utvecklingsprojekt och service. Transaktioner av denna karaktär ska följa följande rutiner:

Prissättning
Prissättningen för affärsverksamheten är gjord utifrån marknadsmässiga villkor. Prissättningen för serviceverksamheten inom länsförsäkringsgruppen baseras på direkta och indirekta kostnader. En prislista fastställs i samband med budgetprocessen. Totalt sett syftar prissättningen till att fördela kostnaderna rättvist inom företagsgruppen utifrån förbrukning.

Utvecklingsprojekt och delar av service är kollektivt finansierade och faktureras utifrån beslutad fördelningsnyckel.

Beredning
Inom Länsförsäkringar AB-koncernen finns ett antal servicekommittéer, som har till uppgift att behandla samtliga koncerninterna transaktioner avseende olika varor och tjänster. Kommittéerna diskuterar servicenivåer och kostnader för samtliga varor och tjänster.

Utifrån dessa diskussioner arbetar sedan respektive intern leverantör fram en budget och en prislista för det kommande året.

Beslut
Koncernledningen inom Länsförsäkringar AB beslutar, i samband med den årliga affärsplaneringen, om respektive koncerngemensam enhets budget och prislista för varor och tjänster. Prisnivån på de varor och tjänster Länsförsäkringar Sak köper från övriga bolag inom Länsförsäkringar AB-koncernen samt länsförsäkringsbolagen beslutas av styrelsen, antingen genom godkännande av avtal eller inom ramen för godkännande av budget.

Närståendetransaktioner 2008

	Intäkter	Kostnader	Fordringar	Skulder
Moderbolag	241,0	220,3	278,1	210,0
Koncernbolag	79,6	399,9	1 579,4	12,2
Livkoncern	3,9	1,3	50,1	–
Intressebolag	–	4,2	–	–
Länsförsäkringsbolag	475,7	15,5	4 874,4	5 810,8
Övriga närstående	8,9	5,8	0,4	–

Banktillgodohavande och erhållen intäktsränta från Länsförsäkringar Bank AB uppgår till;	
Likvida medel hos Länsförsäkringar Bank AB	211,6 Mkr
Erhållen intäktsränta	2,4 Mkr

Närståendeavtal Länsförsäkringar Sak

Avtal	Motpart	Datum
Uppdragsavtal avseende kapitalförvaltning	Länsförsäkringar AB	2007-07-01
Handelsbolagsavtal avseende Utile Dulci 2 HB	Länsförsäkringar AB	2006-12-15
Överenskommelse provisioner	24 länsförsäkringsbolag	2006-11-15
Avtal om försäljning	Länsförsäkringar Mäklarservice AB	2008-12-15
Förvaltningsavtal avseende Utile Dulci 2 HB	Humlegården Fastigheter AB	2007-10-11
Avtal om överlåtelse av försäkringsbestånd	Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag	2007-01-22
Ramavtal IT	Länsförsäkringar IT Center AB	2005-01-31
Avtal om skadereglering	24 länsförsäkringsbolag	2008-12-31

Länsförsäkringar AB
Länsförsäkringar AB med dotterbolag är operativt organiserade i divisioner, koncerngemensamma enheter, servicecenter och vd-staber. Utgångspunkten för organisationen är att den fortlöpande verksamheten ska bedrivas inom divisionerna och i syfte att skapa stordriftsfördelar har dessutom vissa funktioner organiserats centralt inom Länsförsäkringar AB-koncernen.

Till de funktioner som organiserats centralt från Länsförsäkringar AB hör bland annat underhåll och utveckling av gemensamma datasystem och tjänster såsom juridik, personal, kommunikation och säkerhet. Vidare hyr Länsförsäkringar Sak inventarier av Länsförsäkringar AB som köper in och äger inventarierna.

Länsförsäkringar Sak hyr sina kontorslokaler av moderbolaget Länsförsäkringar AB, som i sin tur hyr dem av fastighetsägaren Utile Dulce 2 HB. Fastighetsägaren är ett dotterbolag till Länsförsäkringar Sak.

Utile Dulci 2 HB
Bolaget är finansierat av Länsförsäkringar Sak genom ett lån på 1 310 Mkr.

Länsförsäkringar Gruppliv
Bolaget är ett dotterbolag till Länsförsäkringar Sak och förvärvades per den 14 februari 2007 för substansvärdet. Under året har en beståndsöverlåtelse gjorts från Länsförsäkringar Liv till Länsförsäkringar Gruppliv.

Försäkringsaktiebolaget Agria
Under december 2008 förvärvade Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolaget Agria samt dess dotterbolag från Länsförsäkringar AB. Koncernen förvärvades till substansvärdet.

Länsförsäkringar EFEL Skadeförsäkring
Bolaget är ett dotterbolag till Länsförsäkringar Sak och förvärvades den 1 juli 2008 från LRF. Personalen som arbetar med försäkringsbeståndet i bolaget är anställda i Länsförsäkringar Sak. Bolaget planeras att fusioneras med Länsförsäkringar Sak under 2010. Under 2008 har ett försäkringssystem sålts till moderbolaget för 13 Mkr.

Länsförsäkringar EFEL Livförsäkring
Bolaget är ett dotterbolag till Länsförsäkringar Sak och förvärvades den 1 juli 2008 från LRF. Personalen som arbetar försäkringsbeståndet i bolaget är anställda i Länsförsäkringar Sak. En beståndsöverlåtelse planeras att genomföras till Länsförsäkringar Gruppliv under 2009. Sedan är det planerat att bolaget ska likvideras.

Länsförsäkringar IT Center AB
IT-tjänster och produkter tillhandahålls genom Länsförsäkringar IT Center AB (ITC), som är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB. I ramavtal mellan parterna regleras vilka tjänster ITC ska leverera till Länsförsäkringar Sak. Syftet med avtalet är att ange ansvarsfördelningen mellan ITC och Länsförsäkringar Sak samt att tillgodose de krav på verksamheten som följer av lag och föreskrifter.

Länsförsäkringar Sak avräknar även ITCs tjänster inom sakförsäkring gentemot länsförsäkringsbolagen.

Humlegården Fastigheter AB
Länsförsäkringar Saks fastighetsinnehav förvaltas av Humlegården Fastigheter AB.

Övriga koncernbolag
Koncernbolaget Wasa Försäkring Run Off AB hanterar delar av beståndet i Länsförsäkringar Sak som är under avveckling.

Länsförsäkringar Bank AB hanterar åt Länsförsäkringar Sak subventionerade lån till personalen, lämnade efter sedvanlig kreditprövning från banken.

Länsförsäkringar Liv
Slutreglering av beståndsöverlåtelse avtal för försäkringsbestånden av sjuk- och olycksfall för vuxna, gruppsjuk och gruppolycksfall till Länsförsäkringar Sak och försäkringsbestånd av gruppliv och tjänstegruppliv till Länsförsäkringar Grupplivförsäkrings AB.

24 länsförsäkringsbolag och Länsförsäkringar Mäklarservice AB

En stor del av kundkontakten sköts genom de 24 lokala länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Mäklarservice. I provisionsöverenskommelser mellan de 24 lokala länsförsäkringsbolagen, Länsförsäkringar Mäklarservice och Länsförsäkringar Sak regleras ersättning för förmedling av Länsförsäkringar Saks försäkringsprodukter.

Länsförsäkringar Sak utför utvecklingsprojekt och service åt länsförsäkringsbolagen inom en rad områden, bland annat personskadereglering, jurist och aktuarietjänster, produkt- och koncept utveckling samt utveckling av IT-stöd. Samtliga Länsförsäkringar Saks serviceintäkter kommer från länsförsäkringsgruppen.

Länsförsäkringar Sak hanterar och avräknar länsförsäkringsgruppens interna och externa återförsäkring. Samarbetet mellan de 24 länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Sak minskar risken för varje enskilt länsförsäkringsbolag.

Under december 2008 har Länsförsäkringar Sak tecknat avtal med 24 länsförsäkringsbolag avseende skadereglering av personskador inom trafikförsäkring i avveckling.

Transaktioner mellan Länsförsäkringar Sak och dess styrelse och ledning
Ersättningar till styrelse och ledningspersoner i Länsförsäkringar Sak framgår av not 34. I övrigt förekommer inga transaktioner mellan dessa personer eller deras närstående utöver normala kundtransaktioner.

NOT 37 FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGS- OCH REGLERINGSTIDER, BELOPP SOM FÖRVÄNTAS ÅTERVINNAS

	Inom 12 månader	Efter 12 månader	Totalt
TILLGÅNGAR			
Andra immateriella tillgångar	–	120,4	120,4
Aktier i koncernbolag	–	1 833,3	1 833,3
Aktier och andelar i intresseföretag	–	18,7	18,7
Förvaltningsfastigheter	–	93,0	93,0
Lån till koncernföretag	1 310,1	54,0	1 364,1
Aktier och andelar	–	939,8	939,8
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 759,5	6 060,0	8 819,5
Derivat	206,1	–	206,1
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	51,7		51,7
Återförsäkrares andel av försäkringtekniska avsättningar	2 503,9	3 227,0	5 730,9
Fordringar avseende direktförsäkringar	195,9		195,9
Fordringar avseende återförsäkring	108,5	108,0	216,5
Uppskjuten skattefordring	302,7	230,0	532,7
Övriga fordringar	836,6		836,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	217,1		217,1
Kassa och bank	541,6		541,6
Summa tillgångar	**9 033,5**	**12 684,2**	**21 717,7**
SKULDER			
Försäkringstekniska avsättningar	4 791,3	13 479,0	18 270,3
Övriga avsättningar	36,4	168,0	204,4
Depåer från återförsäkrare	46,2		46,2
Skuld avseende direkt försäkring	446,8	–	446,8
Skuld avseende återförsäkring	139,2	139,0	278,2
Derivat redovisade som skulder	449,6	–	449,6
Övriga skulder	99,1		99,1
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	378,0		378,0
Summa skulder	**6 386,6**	**13 786,0**	**20 172,6**

NOT 38 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OM RESULTATRÄKNINGENS POSTER PER FÖRSÄKRINGSKLASS

2008	Totalt	Olycksfall, sjukdom	Motorfordon ansvar mot tredje man	Motor-fordon övr klasser	Sjöfart, luftfart, transport	Brand och annan skada på egendom	Allmän ansvarighet	Rätts-skydd	Summa Direkt försäkring	Mottagen återför-säkring
Premieintäkt, brutto	3 792,8	574,0	86,0	149,0	103,9	203,5	182,0	1,0	1 299,6	2 493,2
Försäkringsersättningar, brutto	–2 432,0	–416,3	–173,1	–155,8	–45,7	–14,3	–112,3	–3,6	–921,0	–1 511,0
Driftskostnader, brutto	–723,7	–177,1	–51,0	–37,4	–32,9	–37,4	–45,6	–1,3	–382,6	–341,1
Resultat av avgiven återförsäkring	–797,4	0,9	45,8	–0,8	–8,6	–153,0	–4,2	0,0	–119,9	–677,5
Resultat	**–160,3**	**–18,5**	**–92,0**	**–44,9**	**–16,7**	**–1,1**	**19,9**	**–4,0**	**–123,9**	**–36,4**
Premieinkomst, brutto	4 000,1	590,3	84,8	351,1	103,5	188,4	190,6	1,0	1 509,6	2 490,5

Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står enligt balansräkningen för Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (publ) fritt eget kapital enligt nedan.

Balanserade vinstmedel	2 002 553 143 kronor
Årets resultat	–1 800 285 271 kronor
Totalt	202 267 872 kronor

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att årets förlust 1 800 285 271 kronor balanseras i ny räkning.

Stockholm den 24 mars 2009

Håkan Danielsson
Ordförande

Jan Fock
Vice ordförande

Conny Famm
Styrelseledamot

Kjell Lindfors
Styrelseledamot

Lars-Göran Pettersson
Styrelseledamot

Anders Stigers
Styrelseledamot

Mikael Sundquist
Styrelseledamot

Tomas Jönsson
Personalrepresentant

Johan Welin
Pesonalrepresentant

Ann Sommer
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats den 24 mars 2009.

Stefan Holmström
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

TILL BOLAGSSTÄMMAN I LÄNSFÖRSÄKRINGAR SAK FÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAG (PUBL) ORG NR 502010-9681

Jag har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (publ) för år 2008. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att lag om årsredovisning i försäkringsföretag tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra mig om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lag om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen. Jag anser att min revision ger rimlig grund för mitt uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med lag om årsredovisning i försäkringsföretag och ger därmed en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen, disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 24 mars 2009

Stefan Holmström
Auktoriserad revisor

Styrelse och revisorer

STYRELSE

Valda av bolagsstämman

Håkan Danielsson, ordförande, verkställande direktör och koncernchef Länsförsäkringar AB

Conny Famm, verkställande direktör, Länsförsäkringar Kristianstad

Jan Fock, verkställande direktör, Länsförsäkringar Skåne

Kjell Lindfors, verkställande direktör, Länsförsäkringar Norrbotten

Anders Stigers, verkställande direktör, Dalarnas Försäkringsbolag

Mikael Sundquist, verkställande direktör, Länsförsäkringar Bergslagen

Utsedd av Lantbrukarnas Riksförbund

Lars-Göran Pettersson

Personalrepresentanter

Tomas Jönsson, SACO, Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB

Johan Wehlin, FTF, Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB

Verkställande direktör

Ann Sommer

REVISORER

Ordinarie, vald av bolagsstämmam

Stefan Holmström, auktoriserad revisor, KPMG Bohlins AB

Suppleant

Gunilla Wernelind, auktoriserad revior, KPMG Bohlins AB

Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB

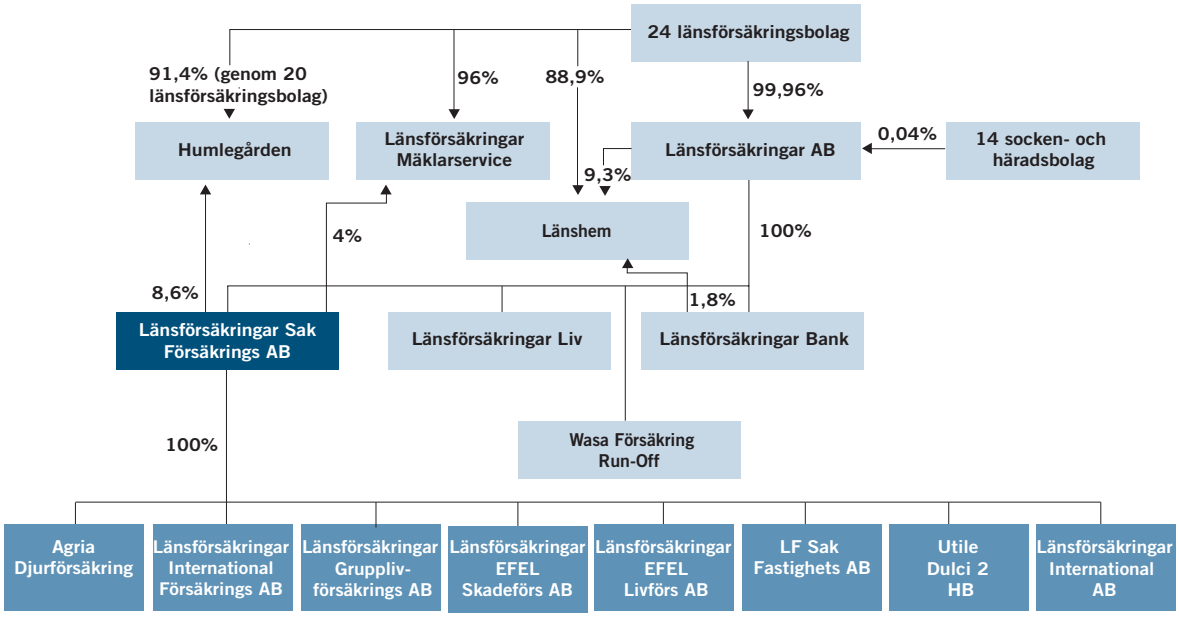

Länsförsäkringar
Bank & Försäkring

LFAB 05808 Utg 02 2009-02 Form & Profil